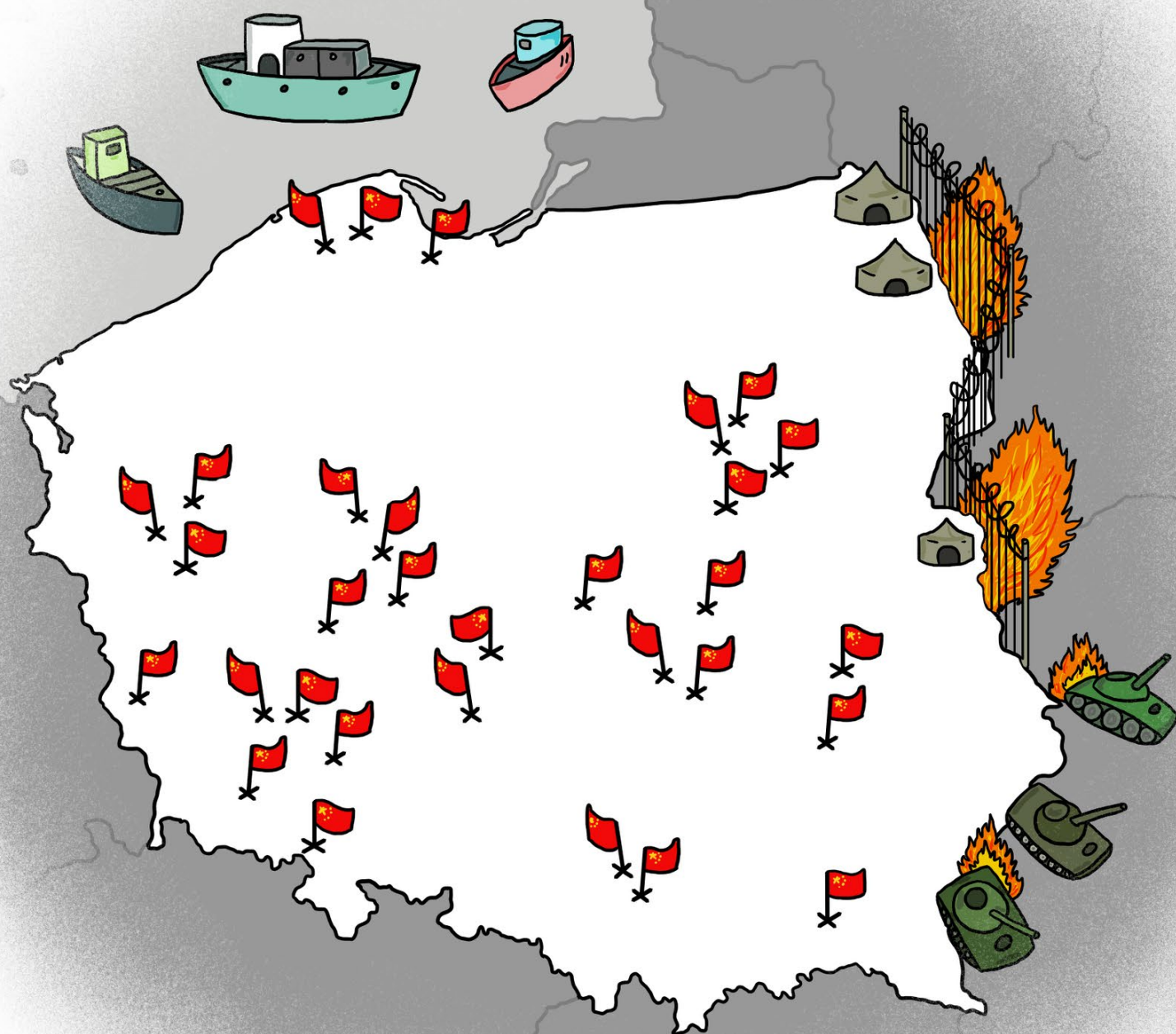

„Czerwona lampka” czy zielone światło? Chińskie inwestycje w Polsce

Joanna Nawrotkiewicz

„Czerwona lampka” czy zielone światło? Chińskie inwestycje w Polsce

Joanna Nawrotkiewicz

„CZERWONA LAMPKA” CZY ZIELONE ŚWIATŁO? CHIŃSKIE INWESTYCJE W POLSCE

Policy paper

Marzec 2025

Redaktorka – Dominika Remžová

Autorka – Joanna Nawrotkiewicz

Cytowanie – Joanna Nawrotkiewicz, „Czerwona lampka” czy zielone światło? Chińskie inwestycje w Polsce (Praga, Association for International Affairs, 2025).

Niniejsza publikacja została przygotowana w ramach projektu **MapInfluenCE** (wcześniej znanego jako ChinfluenCE), który koncentruje się zarówno na chińskich, jak i rosyjskich wpływach w Europie Środkowej, w szczególności w państwach Grupy Wyszehradzkiej, tj. Czechach, Polsce, Węgrzech i Słowacji. Porównawczy charakter projektu umożliwia identyfikację strategii i taktyk stosowanych przez Chiny i Rosję oraz dostrzeżenie zbieżności i rozbieżności w ich podejściach. MapInfluenCE powstało z inicjatywy Association for International Affairs (AMO) – praskiego ośrodka analitycznego zajmującego się polityką zagraniczną.

Przygotowanie niniejszego raportu było możliwe dzięki grantowi National Endowment for Democracy (NED).

Skład – Zdeňka Plocrová

ASSOCIATION FOR INTERNATIONAL AFFAIRS (AMO)

Žitná 27/608

CZ 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460

info@amo.cz

www.amo.cz

© AMO 2025

ISBN 978-80-88470-54-0 (pdf version)

Spis treści

Streszczenie	7
Rekomendacje	8
Wprowadzenie	9
Nowy Bezpieczny Świat	11
Strategiczny martwy punkt	13
Ewolucja chińskich BIZ w Polsce	15
Wczesne początki i pierwsze rozczarowania (2004–2010)	15
Brama do Europy (2011–2018)	16
Bezpieczeństwo napędową polityki (2019–obecnie)	18
Studia przypadków chińskich BIZ w Polsce	23
Guangxi Liugong w Hucie Stalowa Wola – nadzieja, rozczarowanie i „repolonizacja”	23
Hutchison Ports w Gdyni – deus ex machina?	24
Nuctech – prześwietlenie głębszego problemu	26
Wnioski i rekomendacje	28
O Autorce	31
O MapInfluenCE	32
O AMO	33
Przypisy	34

Streszczenie

- Prezydencja w Radzie UE oferuje Polsce wyjątkową możliwość kształtowania wspólnej europejskiej odpowiedzi na wyzwania stawiane bezpieczeństwu gospodarczemu przez aktorów spoza Europy, np. Chiny. Jednak bez wcześniejszego opracowania własnej polityki nadzoru nad bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi (BIZ) i strategii zarządzania ryzykiem Polska może w pełni nie wykorzystać swojego przywództwa na scenie europejskiej.
- Obecne podejście Warszawy do nadzoru nad chińskimi BIZ jest ograniczone i brak mu koordynacji na poziomie centralnym. Ta słabość instytucjonalna, dodatkowo potęgowana przez tendencję do podążania za polityką innych międzynarodowych graczy – USA i UE – tym bardziej wiąże się z koniecznością stworzenia wyczerpującej długoterminowej strategii, która bezpośrednio dotknie tematu bezpieczeństwa gospodarczego.
- Chińskie BIZ w Polsce są stosunkowo małe w porównaniu z innymi państwami europejskimi. Na przestrzeni lat chińskie przedsiębiorstwa zmieniły swoje podejście do inwestowania, odchodząc od skromnych projektów typu green-field zorientowanych na opłacalność do bardziej strategicznych przedsięwzięć. Ta zmiana odzwierciedla zmianę nastawienia chińskich inwestorów w obliczu zaostrzających się europejskich przepisów dotyczących BIZ i rosnącej presji geopolitycznej; obecnie inwestycje skupiają się w sektorach, w których Chińczycy posiadają przewagę konkurencyjną takich jak elektromobilność.
- Studia przypadków inwestycji Guangxi Liugong w Stalowej Woli, Hutchison Ports w Gdyni i Nucotech w Kobyłce przedstawiają szereg możliwych konsekwencji obecności chińskich BIZ w Polsce. Te przykłady przedstawiają nie tylko korzyści gospodarcze płynące z chińskiego kapitału, ale także wyzwania operacyjne, polityczne i bezpieczeństwa. Ukazują także potrzebę rządowego nadzoru, aby zapobiegać gospodarczym zależnościom i chronić interes narodowy.
- Jeśli będą odpowiednio kontrolowane, chińskie inwestycje w elektromobilność mogą zmodernizować polski sektor motoryzacyjny, stworzyć nowe miejsca pracy i pobudzić badania i rozwój (R&D). Napływ chińskiego kapitału w produkcji baterii i pojazdów elektrycznych (EV) mógłby również wzmocnić pozycję Polski w europejskim łańcuchu dostaw, co w efekcie mogłoby przynieść długoterminowe korzyści przemysłowe. Należałoby jednak zwrócić szczególną uwagę na ryzyko technologicznego uzależnienia od Chin.

Rekomendacje

- Podczas swojej prezydencji w Radzie UE Polska powinna zainicjować, a po zakończeniu kadencji kontynuować dyskusję na temat tego, czy ochrona bezpieczeństwa gospodarczego powinna pozostać w gestii poszczególnych państw członkowskich czy też zostać scentralizowana na szczeblu europejskim. W tej kwestii kluczowe jest spójne podejście UE. Polska polityka dotycząca chińskich inwestycji powinna być zgodna ze stanowiskiem europejskim, aby uniknąć tarć politycznych.
- Warszawa powinna opracować kompleksową strategię zarządzania inwestycjami podmiotów zagranicznych spoza UE, w szczególności Chin i jednocześnie maksymalizować korzyści z dopuszczonych inwestycji, a także dostosowywać je do krajowych priorytetów. Taka strategia musi być wystarczająco elastyczna, aby w razie potrzeby odpowiadała zmianom krajobrazu geopolitycznego. Jeśli zostałaaby zaproponowana na szczeblu europejskim, mogłaby również wzmocnić siłę polityczną Polski i jej rolę lidera.
- Polska powinna utworzyć organ, którego zadaniem będzie systematyczne monitorowanie i ewaluacja inwestycji zagranicznych. Ta instytucja powinna wspierać ściślejszą koordynację pomiędzy agencjami rządowymi a sektorem prywatnym, aby zapewnić, że obecność kapitału zagranicznego nie będzie kolidowała ze strategicznymi interesami Polski.
- Największe chińskie projekty inwestycyjne powinny zostać ograniczone do sektorów, które przyczyniają się do zwiększenia konkurencyjności Polski i stanowią minimalne ryzyko dla bezpieczeństwa narodowego. To podejście wymaga wzmocnienia przepisów dotyczących subsydiów zagranicznych i zapewnienia, że krytyczne komponenty będą produkowane lokalnie; dotyczy to zwłaszcza obszarów, w których rosną obawy o bezpieczeństwo gospodarcze. Inwestycje te mogłyby przybrać formę spółki joint venture z chińskimi przedsiębiorstwami w celu ułatwienia przepływu technologicznego know-how.
- Próbuąc przyciągnąć chińskie BIZ, Warszawa powinna wziąć pod uwagę konkurencję ze strony państw, które obecnie utrzymują cieplejsze relacje polityczne z Pekinem, a tym samym pozycjonują się jako atrakcyjniejsze destynacje dla chińskiego kapitału, np. Słowację i Węgry. Polska będzie musiała stworzyć zachęty dla chińskich inwestorów, jednocześnie pamiętając o szerszych priorytetach bezpieczeństwa i spójnej polityce UE.

Wprowadzenie

Bezpieczeństwo gospodarcze staje się głównym filarem polityki unijnej, tym samym odzwierciedlając znaczące przemiany wywoływane przez rosnące ryzyko geopolityczne. W ostatnich latach wydarzenia takie jak pandemia Covid-19, rosyjska inwazja na Ukrainę i wynikające z niej zakłócenia w łańcuchu dostaw (w tym w dostawach rosyjskiego gazu i ukraińskiego zboża do Europy), a także rosnące obawy dotyczące chińskich subsydiów i europejskiej konkurencyjności skłoniły Brukselę do reewaluacji swojego wieloletniego neoliberalnego stanowiska. Przez ostatnie trzy dekady polityka gospodarcza UE traktowała priorytetowo wolny handel i współpracę międzynarodową, opierając się na przekonaniu, że globalizacja i liberalizacja rynku w naturalny sposób przyczynią się do zaprowadzenia pokoju i dobrobytu. Kwestie strategiczne – szczególnie te związane z bezpieczeństwem – były tradycyjnie ograniczone do sfery wojskowej i często traktowane jako odrębne od polityki ekonomicznej. Obecnie obserwuje się jednak szerszy zwrot UE w kierunku sekurytyzacji, a obszary gospodarcze, technologiczne i badawcze coraz częściej postrzegane są przez pryzmat bezpieczeństwa.

Ta reorientacja następuje w niespotykanych dotąd warunkach globalnej współzależności ekonomicznej i technologicznej ukształtowanej przez powojenny ład międzynarodowy, a także wyzwań zmian klimatycznych wymagających skoordynowanej reakcji. Mimo to międzypaństwowa konkurencja rośnie we wszystkich obszarach, w tym w dostępie do ograniczonych zasobów, co może mieć wpływ na przebieg zielonej transformacji¹. Ponadto UE musi konfrontować się ze znaczącymi zmianami w relacjach z USA i podejściem „America First” administracji Donalda Trumpa prowadzącymi do zmian opisywanych jako koniec „świata stworzonego przez Amerykę”². Bruksela nie jest pewna, czy może w pełni polegać na Waszyngtonie w walce z zagrożeniami wpływającymi na krajobraz unijnego bezpieczeństwa. Podczas gdy część administracji USA opowiada się za bardziej asertywnym podejściem do Pekinu, zachowania Donalda Trumpa zapraszającego Xi Jinpinga na jego inaugurację czy znoszącego zakaz TikToka, a także bezpośrednie interesy biznesowe Elona Muska w Chinach wysyłają mieszane sygnały do amerykańskich sojuszników.

Taka układanka geopolityczna podkreśla konieczność usamodzielnienia Europy, zwłaszcza w obszarze bezpieczeństwa gospodarczego. Bruksela zaczęła już przyznawać pierwszeństwo ochronie kluczowych gałęzi przemysłu, technologii i łańcuchów dostaw, ale konieczne będą pilniejsze działania. W przyszłości UE może zostać zmuszona do rozstrzygnięcia kluczowej kwestii – czy środki bezpieczeństwa powinny pozostać w gestii poszczególnych państw członkowskich, potencjalnie prowadząc tym samym do braku wewnętrznej jedności, czy też powinny zostać scentralizowane na szczeblu Komisji Europejskiej, tak aby zapewnić wspólną reakcję na istotne kwestie.

To właśnie pośród tych wyzwań Polska objęła przewodnictwo w Radzie UE pod hasłem „Bezpieczeństwo, Europo!” – mottem głoszącym wzmocnienie bezpieczeństwa europejskiego w wymiarze zewnętrznym, wewnętrznym, gospodarczym,

energetycznym, żywnościowym i zdrowotnym. Jednak Polska w dużej mierze skupiła się wyłącznie na obronie militarnej, zwłaszcza w obliczu zmieniającej się polityki USA pod rządami Donalda Trumpa i niepewnych perspektyw zakończenia wojny na Ukrainie. Wewnętrznie Polska nie opracowała jeszcze kompleksowej strategii bezpieczeństwa gospodarczego³. Prezydencja w Radzie UE daje zatem pretekst do oceny własnych ekonomicznych zależności i zbadania chińskich BIZ, skupiając się zwłaszcza na inwestycjach związanych z zieloną transformacją i nowymi technologiami. Poprzez ustanowienie spójnej strategii Polska może nie tylko wzmocnić odporność swojej gospodarki, ale także stworzyć plan zrównoważonego rozwoju. Ponadto ścisła współpraca w tym zakresie z innymi państwami członkowskimi UE mogłaby pomóc w wypracowaniu wyczerpującego podejścia do bezpieczeństwa gospodarczego w całej Europie.

Nowy Bezpieczny Świat

Podstawą nowego unijnego podejścia do kwestii bezpieczeństwa jest opublikowana w 2023 roku Strategia bezpieczeństwa gospodarczego Komisji Europejskiej opisująca nowe i istniejące już narzędzia polityczne mające ograniczać gospodarcze ryzyko gospodarcze⁴. Obejmują one: kontrolę eksportu i ograniczenia handlowe, kontrolę inwestycji, mechanizm przeciwdziałający przymusowi (*anti-coercion mechanism*), a także zabezpieczenie dostaw istotnych surowców (np. poprzez Akt o surowcach krytycznych⁵) i wzmocnienie kluczowych gałęzi przemysłu (np. poprzez Akt w sprawie czipów⁶). Środki te mają na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia działań gospodarczych, które mogłyby zagrozić rozwojowi i bezpieczeństwu narodowemu, w szczególności BIZ w strategicznych branżach takich jak: technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT), zarządzanie danymi czy bezpieczeństwo żywnościowe⁷. Obejmuje to również wzmożoną kontrolę BIZ, także chińskich, w celu ograniczenia ich wpływów politycznych i ekspansji geoeconomicznej.

W 2019 roku Komisja Europejska ustanowiła wspólne ramy kontroli BIZ obwieszczać „nową erę” w monitorowaniu inwestycji zagranicznych. Rozporządzenie wprowadziło ich przejrzystość, zakaz dyskryminacji oraz mechanizm współpracy przy wymianie informacji między państwami członkowskimi a Komisją. Dodatkowo dokument umożliwił znaczną elastyczność w lokalnym wdrożeniu ram prawnych kontroli BIZ⁸. W rezultacie te procedury różnią się pomiędzy państwami członkowskimi i w zależności od danego kraju są bardziej lub mniej rygorystyczne. Unijne rozporządzenie dotyczy nie tylko tradycyjnie strategicznych sektorów takich jak obronność i energetyka, ale także nowych i przełomowych technologii (EDT), np. branży sztucznej inteligencji. Po wielokrotnych wezwaniach Komisji do 2024 roku mechanizm monitorowania inwestycji zagranicznych przyjęły 24 kraje UE; proces ten nadal trwa w Chorwacji, Grecji i na Cyprze⁹.

Chociaż Warszawa wprowadziła pierwsze przepisy kontroli BIZ, które obejmowały sektory obrony narodowej, energetyki i telekomunikacji już w 2015 roku, bardziej rygorystyczne prawo wprowadzono dopiero w 2020 roku właśnie w odpowiedzi na działania UE¹⁰. Te rozszerzone procedury kontroli objęły branże takie jak ICT, opieka zdrowotna i przetwarzanie danych. Zgodnie z obecnymi regulacjami inwestorzy spoza UE i OECD muszą powiadomić odpowiednie organy przed nabyciem znaczących udziałów w spółkach o rocznych przychodach powyżej 10 mln euro¹¹. Jeśli transakcja zostanie uznana za zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego, porządku lub zdrowia, może zostać zablokowana. Brak powiadomienia o inwestycji może skutkować grzywną lub sankcjami karnymi.

Komisja planuje rozszerzyć istniejące unijne mechanizmy kontroli BIZ. W 2024 roku ten organ zaproponował nowe przepisy, które, jeśli zostaną przyjęte, będą wymagały obowiązkowego wdrożenia rozwiązań prawnych spełniających wspólne minimalne standardy¹². Te regulacje miałyby objąć obowiązkową państwową autoryzację inwestycji w kluczowych sektorach takich jak technologie podwójnego zastosowania,

medycyna i usługi finansowe. Propozycja Komisji ma również wzmacniać koordynację między państwami członkowskimi a Komisją w celu zapewnienia spójniejszej i skuteczniejszej kontroli.

Zmiana podejścia Brukseli i rosnące przeszkody regulacyjne miały już bezpośredni wpływ na chińskie inwestycje w Europie. Bardziej rygorystyczne mechanizmy kontroli utrudniły fuzje i przejęcia przedsiębiorstw, zmuszając chińskich inwestorów do większej powściągliwości. W rezultacie w ostatnich latach napływ chińskich BIZ w Europie się zmniejszył. Liczba chińskich przejęć unijnych firm znacznie spadła – z prawie 200 transakcji w 2017 roku do około 50 w 2023 roku¹³. Niemniej jednak chińskie inwestycje typu greenfield wzrosły, a ich wartość w 2023 roku była około czterokrotnie wyższa niż w 2019 roku¹⁴. Ten trend odzwierciedla zmianę chińskich strategii inwestycyjnych w Europie od przejmowania zagranicznych technologii i kluczowych aktywów na rzecz lokalnej produkcji. W związku z tym chińskie BIZ coraz częściej pojawiają się w sektorach, w których firmy są globalnie konkurencyjne, takich jak: EV, gry wideo, artykuły gospodarstwa domowego, a ostatnio także farmaceutyka, biotechnologia i ICT¹⁵.

Strategiczny martwy punkt

W Polsce wciąż brakuje spójnego podejścia do idei bezpieczeństwa gospodarczego; w debacie publicznej kładzie się silny nacisk na bezpieczeństwo konwencjonalne, ale brak jest wizji strategicznej wykraczającej poza ten obszar. Choć zapobieganie egzystencjalnym zagrożeniom państwa jest kluczowe, podejście to ujawnia reaktywny charakter polskiej polityki, w której brakuje długoterminowego planowania w obszarach takich jak bezpieczeństwo gospodarcze. Brak przejrzystych ram instytucjonalnych pogłębia ten problem – na poziomie centralnym nie istnieje podmiot odpowiedzialny za monitorowanie BIZ czy badanie podatności gospodarki i zależności od innych państw, np. Chin¹⁶.

Dotychczas, pomimo świadomości wyzwań stawianych przez Pekin, polskie partie polityczne w dużej mierze unikały proponowania podjęcia konkretnych działań¹⁷. Polityka Warszawy wobec Chin wynikała z inicjatyw USA lub UE, a nie niezależnej wizji strategicznej. Ponieważ Brukseli obecnie brakuje silnego przywództwa w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego, a Waszyngton jest coraz bardziej skupiony na swojej polityce wewnętrznej, istnieje ryzyko, że Polska pozostanie bez sprecyzowanych pomysłów na rozwiązanie swoich zależności ekonomicznych.

Podczas swojej prezydencji w Radzie UE Warszawa do tej pory raczej kształtowała kierunek polityczny aniżeli wprowadzała nowe, kompleksowe regulacje prawne. Brak szerszej polskiej wizji skutkował zaś niejasnymi celami stawianymi w obszarze bezpieczeństwa gospodarczego¹⁸. Polski rząd opowiada się za pogłębieniem jednolitego rynku, usuwaniem barier biurokratycznych i wzmocnieniem zbiorowej siły ekonomicznej UE w celu zwiększenia jej globalnego wpływu. Jednak nie zajmuje się strategicznymi brakami w zarządzaniu BIZ i innymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa gospodarczego.

Jest to temat, w którym jeszcze wiele należy ustalić, szczególnie w świetle niedawnej unijnej decyzji o nałożeniu ograniczeń na chińskie EV odzwierciedlającej szerszą debatę na temat bezpieczeństwa gospodarczego i konkurencyjności. Wraz z procesem zielonej transformacji w Europie, chińskie firmy dokonują znaczących inwestycji w UE, a warta 7,34 miliardów euro gigafabryka CATL na Węgrzech jest tego znaczącym przykładem. Podczas gdy takie BIZ mogą stworzyć nowe miejsca pracy i przyspieszyć postęp technologiczny, kreują również rozmaite ryzyka takie jak obchodzenie istniejących cel czy tworzenie nieuczciwej konkurencji. UE musi przyjąć bardziej strategiczne podejście, zapewniając lokalną produkcję kluczowych komponentów, egzekwowanie przepisów dotyczących subsydiów zagranicznych i harmonizację norm bezpieczeństwa w celu zapobiegania zależnościom gospodarczym. Bez ujednoliconej strategii działaniom państw członkowskim będzie brakować koordynacji, co mogłoby zostać wykorzystane przez Chiny.

Dla Polski debata wokół europejskich cel na EV powinna być sygnałem ostrzegawczym. Chociaż sześciomiesięczna prezydencja Rady UE jest zbyt krótka na wprowadzenie znaczących reform, powinna jednak popchnąć dyskusję w stronę bardziej

wymiernych rezultatów. Podczas gdy cele polskiej prezydencji obejmują zwiększenie unijnej konkurencyjności i bezpieczeństwa gospodarczego, mogą one zostać przyćmione przez pilniejsze kwestie obrony konwencjonalnej, zwłaszcza jeśli nie zostaną zintegrowane z długoterminowymi ramami strategicznymi.

Bez zajęcia się własnymi słabościami instytucjonalnymi, wsparcia głębszej debaty publicznej i opracowania kompleksowej krajowej strategii bezpieczeństwa gospodarczego, działania Polski w UE mogą okazać się reaktywnym, a nie konstruktywnym kształtowaniem strategii unijnej. Choć Warszawa pragnie silniejszej Europy, musi najpierw upewnić się, że jej własna polityka gospodarcza nie będzie zależeć od ciągłych wewnętrznych zmian politycznych ani od sił zewnętrznych.

Ewolucja chińskich BIZ w Polsce

Podejście Polski do chińskich BIZ pozostawało stosunkowo spójne podczas rządów kolejnych partii politycznych w ciągu ostatnich dwudziestu lat; ewoluowało ono od wczesnego optymizmu do rosnącej ostrożności ze względu na obawy o bezpieczeństwo. Chociaż początkowo politycy żywili duże nadzieje na silniejsze bilateralne więzi gospodarcze, niepowodzenia inwestycji i rozbieżne oczekiwania dwóch stron konsekwentnie wywoływały rozczarowania. Z kolei w ostatnich latach coraz istotniejsze kwestie bezpieczeństwa skłoniły Polskę do przyjęcia uważniejszej postawy. Obecny konsensus polityczny w sprawie chińskich BIZ pozostaje niejasny; jedynie Konfederacja wprost opowiada się za prowadzeniem stosunków gospodarczych ze wszystkimi podmiotami, w tym z Chinami i Rosją, jeśli tylko są one korzystne ekonomicznie¹⁹. Nie jest jednak klarowne, w jaki sposób Konfederacja odnosi się do potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa stwarzanych przez te kraje.

WCZESNE POCZĄTKI I PIERWSZE ROZCZAROWANIA (2004–2010)

Przystąpienie Polski do UE w 2004 roku zbiegło się ze zwiększonymi chińskimi inwestycjami za granicą w ramach strategii Go Global, dzięki czemu oba państwa znalazły wspólny język. W tym samym roku prezydent Hu Jintao odwiedził Polskę na zaproszenie prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, co odzwierciedlało rosnące zainteresowanie Pekinu regionem Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW). Oczekiwano, że Polska stanie się atrakcyjnym miejscem inwestycji dla chińskich przedsiębiorstw ze względu na stosunkowo niskie koszty pracy, wykwalifikowaną siłę roboczą, korzystne środowisko prawne czy elastyczne przepisy prawa pracy²⁰.

Choć wspólna chińsko-polska deklaracja z 2004 roku podkreślała możliwości biznesowe i planowaną współpracę, chińskie inwestycje w kolejnych latach były nieliczne²¹. Chińskie firmy weszły na rynek głównie poprzez inwestycje typu greenfield, szczególnie w sektorze elektronicznym²². To właśnie wtedy przedsiębiorstwa takie jak TCL, Digital View, Suzhou Victory Precision, Chung Hong Electronics i TPV Technology uruchomiły w Polsce swoje zakłady produkcyjne²³.

Ważnym wydarzeniem we wczesnych stosunkach dwustronnych było wygranie przez państwową spółkę China Overseas Engineering Group (COVEC) przetargu o wartości 1,3 mld zł na budowę dwóch odcinków autostrady A2 Warszawa-Berlin w 2009 roku. Był to pierwszy raz, gdy chiński wykonawca podjął się realizacji tak dużego projektu infrastrukturalnego w UE. Jednak pomimo początkowego entuzjazmu projekt upadł z powodu m.in. słabego zarządzania projektem, rosnących cen materiałów budowlanych oraz nieznamośności lokalnych warunków i przepisów prawnych przez Chińczyków. Ze względu na rosnące koszty i opóźnienia polski rząd zdecydował o rozwiązaniu umowy w czerwcu 2011, a realizację przejęły DSS Polska i czesko-niemiecka Bohl a Krysl. Niepowodzenie rzuciło cień na wiarygodność chiń-

skich przedsiębiorstw budowlanych i chociaż Polska dalej kultywowała bilateralne więzi gospodarcze, ten epizod wywołał pewien dystans do chińskich przedsięwzięć infrastrukturalnych.

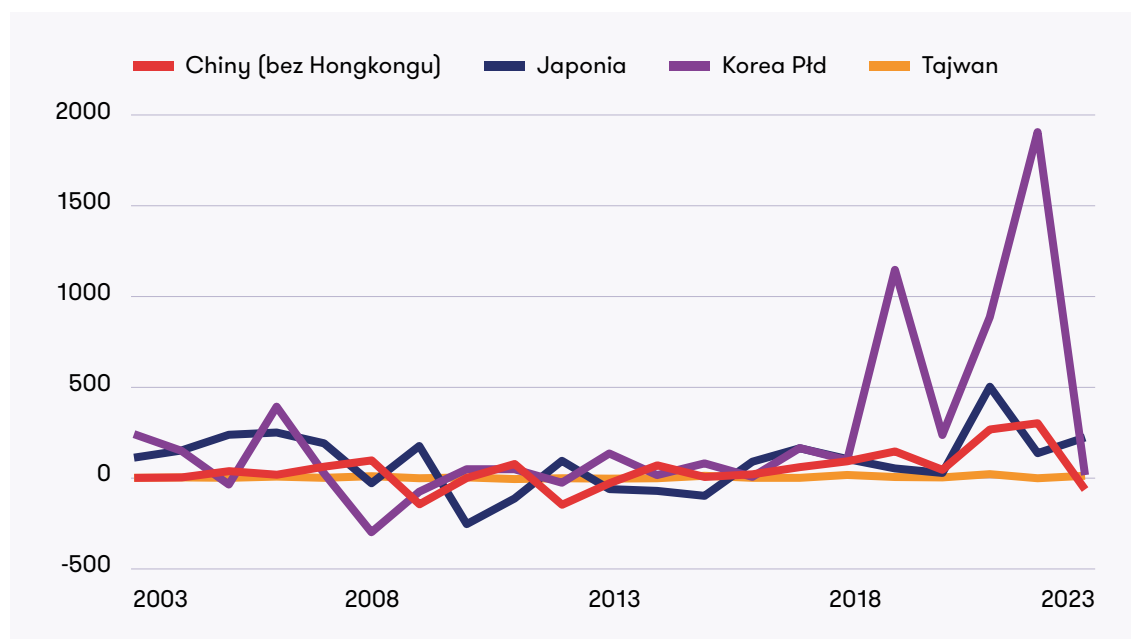
BRAMA DO EUROPY (2011–2018)

Zaledwie kilka miesięcy po rozwiązaniu umowy z COVEC prezydent Bronisław Komorowski odwiedził Chiny i wraz z Hu Jintao podpisał deklarację partnerstwa strategicznego pomiędzy Polską a Chinami, które strona polska odebrała za „polityczny parasol” rozpostarty nad stosunkami dwustronnymi²⁴. Porozumienie odzwierciedlało rosnące zainteresowanie Warszawy Pekinem w kontekście gospodarczym, sięgające kryzysu finansowego z 2008 roku, kiedy Polska, podobnie jak inne państwa EŚW, zabiegała o BIZ w celu utrzymania wzrostu gospodarczego. Chiny miały zostać ich kluczowym źródłem. Aby zacieśnić stosunki dwustronne, polski rząd wstrzymywał się od wypowiedzi na drażliwe kwestie polityczne – np. związane z Tybetem, w kwestii którego zabierał wcześniej głos – i wprowadził szereg zachęt ekonomicznych w celu przyciągnięcia BIZ. Towarzyszyły temu różne pomniejsze inicjatywy takie jak uruchomienie chińskojęzycznej strony internetowej Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (PAIH) w 2010 roku i GoPoland.gov.pl w 2013 roku, a także otwarcie biura PAIH w Szanghaju w 2011 roku²⁵. To pragmatyczne podejście odzwierciedlały nawet wizyty na wysokim szczeblu – gdy ówczesna Marszałek Sejmu Ewa Kopacz udała się do Chin w 2013 roku, w rocznicę protestów na placu Tian’anmen, jej wizyta pozostała ściśle skoncentrowana na biznesie, a wypowiedzi na temat praw człowieka były ograniczone²⁶.

W 2012 roku premier Wen Jiabao odwiedził Polskę; przy tej okazji do życia powołana została również inicjatywa 16+1 mająca pogłębić współpracę polityczną i gospodarczą między Chinami a EŚW, co poskutkowało zwiększoną obecnością chińskich przedsiębiorstw i wzrostem oczekiwań inwestycyjnych. Polska odegrała kluczową rolę w polityce Chin wobec regionu i utrzymywała wielowymiarowy i zinstytucjonalizowany dialog polityczny z Pekinem w tym okresie²⁷. W 2015 roku wizyta prezydenta Andrzeja Dudy dodatkowo pogłębiła stosunki dwustronne, a Polska przystąpiła do Inicjatywy Pasa i Szlaku (*Belt and Road Initiative* – BRI), a następnie do Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych w 2016 roku, co sygnalizowało zacieśnienie relacji gospodarczych. Wizyta prezydenta Xi Jinpinga w Polsce w 2016 roku zdawała się potwierdzać ten kierunek rozwoju relacji bilateralnych.

W tym okresie pojawiło się wiele przełomowych inwestycji; zmienił się także ich charakter. Chińscy inwestorzy odchodzili od poszukiwania wyłącznie efektywności kosztowej na rzecz poszukiwania strategicznych aktywów, szczególnie w zakresie technologii i sieci dystrybucyjnych. W 2012 roku Guangxi Liugong przejął część cywilną Huty Stalowa Wola, a w 2013 roku Tri-Ring Group – Fabrykę Łożysk Tłocznych w Kraśniku; do dziś są to jedne z największych chińskich inwestycji w Polsce. Inne kluczowe przedsięwzięcia obejmowały inwestycję Nucotech w 2018 roku w fabrykę systemów kontroli rentgenowskiej. Dodatkowo w latach 2015–2018 chińskie firmy dywersyfikowały swoje inwestycje, rozszerzając je na obszary takie jak: media, gospodarka odpadami, energia odnawialna, oświetlenie, opieka zdrowotna i usługi

RYСУNEK 1: PORÓWNANIE CHIŃSKICH, JAPOŃSKICH, KOREAŃSKICH I TAJWAŃSKICH BIZ W POLSCE W LATACH 2003–2023 (NAPŁYW KAPITAŁU NETTO W MILIONACH EUR)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego.

specjalistyczne: programowanie, projektowanie czy pakowanie. Znaczącym trendem były chińskie koncerny międzynarodowe (multinational corporations – MNC) wchodzące do Polski poprzez przejęcia firm w innych państwach, zwłaszcza w Niemczech, Wielkiej Brytanii i USA²⁸. Podobne inwestycje były szczególnie widoczne w branży części samochodowych, odzwierciedlając strategię Chin w obszarze dostępu do zaawansowanej technologii i włączenia się w europejski łańcuch dostaw.

W tym okresie Polska wiele oczekiwała od chińskich BIZ. Ówczesny minister rozwoju i finansów Mateusz Morawiecki podkreślił ambicję Polski, aby aktywnie uczestniczyć w BRI, które określił jako tworzące „obiecujące perspektywy dla polskich przedsiębiorców” i wyraził nadzieję, że pobudzi to większe chińskie inwestycje w kraju²⁹. Od początków kontaktów z Chińczykami polscy politycy postrzegali położenie geograficzne Polski jako strategiczny atut – nazywając ją bramą Chin do Europy – i sądzono, że wzrost inwestycji będzie kwestią czasu. W maju 2017 roku Polska była jednym z niewielu krajów europejskich uczestniczących w Forum Pasa i Szlaku w Chinach, co podkreśliło jej zaangażowanie w relacje bilateralne.

Mimo podobnej aktywności pierwsze rozczarowania współpracą pojawiły się dość szybko, gdy oczekiwania obu państw zaczęły się rozmijać. Polska poszukiwała partnerstw technologicznych i wiedzy eksperckiej, podczas gdy chińskie firmy priorytetowo traktowały projekty infrastrukturalne³⁰. Również zależność Warszawy od finansowania unijnego i ram regulacyjnych kolidowało z niechęcią Pekinu do przetargów publicznych i oczekiwaniem preferencyjnego traktowania³¹. W rezultacie chińskie BIZ w Polsce pozostały ograniczone, a ich łączna wartość w latach 2000–2019 wyniosła zaledwie 1,4 miliarda euro; była to kwota niewielka w porównaniu z 22,7 miliardami euro inwestycji w Niemczech i nie dorównywała nawet inwesty-

cjom na Węgrzech, które przodowały wśród krajów EŚW w przyciąganiu chińskiego kapitału³². Ponadto chińskie BIZ w Polsce były stosunkowo skromne w porównaniu z inwestycjami innych krajów Azji Wschodniej takich jak Japonia i Korea Południowa, które utrzymywały silniejszą i trwalszą obecność gospodarczą.

W kolejnych latach zaczęły pojawiać się również obawy dotyczące bezpieczeństwa. Pod koniec 2016 roku minister obrony narodowej Antoni Macierewicz zablokował sprzedaż gruntów w Łodzi pod rozbudowę trasy kolejowej Łódź-Chengdu, która podobno była omawiana nawet podczas wizyty Xi Jinpinga. Macierewicz stwierdził, że Jedwabny Szlak i ekspansja Chin były częścią umowy Europy Zachodniej z Rosją i Chinami, mającej na celu wypchnięcie USA z Eurazji i zlikwidowanie Polski³³.

Napięcia te odzwierciedlały szersze obawy europejskie w latach 2016–2018, w tym opór Niemiec wobec przejęć w sektorze high-tech, doświadczenia Grecji z portem w Pireusie i baczenie UE na kolej Belgrad–Budapeszt. Jednocześnie jednak polskie władze pozwoliły chińskiej firmie na przejęcie Konsalnetu, wiodącego dostawcy usług bezpieczeństwa dla obiektów wojskowych i strategicznych – pomimo sprzeciwu opinii publicznej – co ujawnia niespójność podejścia władz polskich. Transakcja ostatecznie nie doszła do skutku; powodem miał być brak zgody władz chińskich prawdopodobnie z powodu zacieśniającej się kontroli odpływu kapitału³⁴.

BEZPIECZEŃSTWO NAPĘDOWĄ POLITYKI (2019–OBECNIE)

Chociaż zmiana nastawienia Polski do chińskich BIZ następowała stopniowo, rok 2019 stał się punktem zwrotnym w myśleniu o nich – coraz częściej pojawiały się wówczas obawy związane z kwestiami bezpieczeństwa. W kolejnych latach Polska wykazywała rosnącą wrażliwość na te kwestie, choć jej reakcje pozostawały niespójne. Władze nieraz rozpoznawały możliwe zagrożenia i im zaradzały, ale w innych przypadkach ryzyko związane z pewnymi inwestycjami pozostawało bez odpowiedzi.

Kluczowym wydarzeniem, które wpłynęło na stanowisko Polski w sprawie chińskich BIZ, miało miejsce na początku 2019 roku po zatrzymaniu pracownika Huawei i byłego oficera ABW pod zarzutem szpiegostwa³⁵. Aresztowanie zbiegło się z działaniami USA mającymi na celu ograniczenie wpływów firmy.

W Polsce Huawei stanowi integralną częścią infrastruktury telekomunikacyjnej; od 2006 roku przedsiębiorstwo zbudowało zdecydowaną większość sieci telekomunikacyjnych polskich operatorów. Obecnie chiński sprzęt stanowi około 60 procent infrastruktury sieci 4G w Polsce³⁶. Zależność Polski od chińskiej technologii jest szczególnie widoczna w porównaniu z innymi krajami – w Niemczech 57 procent sieci 4G zostało zbudowanych i jest zarządzanych przez Chińczyków, na Węgrzech – 55 procent, w Wielkiej Brytanii – 40 procent, we Francji – 25 procent, a na Słowacji – 6 procent. Warto jednak dodać, że udział chińskiego sprzętu w Polsce znacznie różni się w zależności od operatora, wahając się od zera do nawet 90 procent³⁷.

W 2019 roku, gdy zaostrzył się konflikt między USA a Chinami, Waszyngton podkreślił potrzebę bezpiecznej infrastruktury telekomunikacyjnej, podobno mając uzależniać od niej szerszą współpracę z Polską w zakresie konwencjonalnego bezpieczeństwa³⁸. Warszawa podjęła zatem kroki mające na celu ograniczenie roli Huawei w sieci 5G, stopniowo spychając firmę na boczny tor. Ten zwrot został potwierdzony

TABELA 1. INWESTYCJE W BRANŻY ELEKTROMOBILNOŚCI OBSŁUGIWANE PRZEZ PAIH

Rok	Przedsiębiorstwo	Zakres produkcji	Lokalizacja	Wartość inwestycji (mln EUR)	Nowe miejsca pracy
2018	Guotai Huarong Poland	elektrolity stosowane w bateriach litowo-jonowych	Oława (dolnośląskie)	39	60
	Bafang Electric Poland	komponenty i układy napędowe do zastosowań w e-mobilności	Wrocław (dolnośląskie)	15	50
2019	Myatu Europe Intelligent Technology	rowery elektryczne	Wrocław (dolnośląskie)	1	30
	Jobo Europe	rowery elektryczne	Sokołów (mazowieckie)	0.76	20
	Honreck Electronics Trading	baterie i części samochodowe	Wrocław (dolnośląskie)	3	20
2021	Capchem Poland	elektrolity i produkty chemiczne do akumulatorów litowo-jonowych	Śrem (wielkopolskie)	50	60
2022	Mignen	części i podzespoły podwozia do pojazdów elektrycznych	Szprotawa (lubuskie)	86	250
2024	Songke Magnet	magnesy ziem rzadkich i zespoły magnetyczne	Poznań (wielkopolskie)	15	200
	Ningbo Ronbay Energy Technology	materiały katodowe do baterii litowo-jonowych	Konin (wielkopolskie)	1000	600

Źródło: Opracowanie własne Autorki na podstawie danych PAIH.

przez rychłe podpisanie wspólnej deklaracji z USA w sprawie 5G³⁹ – była to druga, po Rumunii, taka deklaracja w EŚW – i polskie wysiłki na rzecz wdrożenia Unijnego zestawu środków dla cyberbezpieczeństwa sieci 5G (*5G Toolbox*) w celu ograniczenia zależności od „dostawców wysokiego ryzyka”⁴⁰. Premier Morawiecki określił to działanie kwestią bezpieczeństwa narodowego, tym samym podkreślając zgodność polskich i amerykańskich priorytetów i potrzebę wspólnego podejścia do infrastruktury 5G.

Choć przepisy ograniczające udział chińskich podmiotów w polskiej infrastrukturze 5G zostały częściowo wdrożone, zainicjowany w 2019 roku proces nowelizacji przepisów dotyczących cyberbezpieczeństwa wciąż trwa⁴¹. Co więcej, w marcu

2025 roku Polska zignorowała apel Komisji Europejskiej o zakazanie lub ograniczenie sprzętu Huawei w rodzimych sieciach 5G, będący następstwem skandalu korupcyjnego w Parlamencie Europejskim⁴². Władze polskie ogłosiły, że nie mają zamiaru wprowadzić takich barier, mimo że dwanaście innych państw europejskich zdecydowało się zastosować do tego zalecenia⁴³. Te mieszane sygnały utrudniają jednoznaczne określenie kierunku polskiej polityki.

Nie był to jedyny obszar, w którym Polska pozostawała niespójna. Do 2021 roku, gdy stosunki z UE stawały się coraz bardziej napięte, Warszawa starała się dywersyfikować swoje partnerstwa gospodarcze, a tym samym zyskać pewną siłę polityczną wobec Brukseli. Polski rząd wznowił zatem wysiłki na rzecz przyciągnięcia chińskich inwestycji, nadal mając nadzieję na wykorzystanie położenia geograficznego kraju w ramach BRI. Skupiono się przede wszystkim na rozbudowie węzła cargo w Małaszewiczach przy wschodniej granicy.

Jednak inwazja Rosji na Ukrainę i niejednoznaczne stanowisko Chin w tej sprawie zmieniły podejście większości polskich decydentów i uświadomiły im, że Pekin nie jest już tylko partnerem gospodarczym, ale także potencjalnym zagrożeniem. Taką postawę dzieli obecnie większość polskich partii politycznych⁴⁴.

Konsekwencje zmieniającej się polityki wobec Chin stały się szczególnie widoczne po 2022 roku, gdy napływ chińskiego kapitału do Polski gwałtownie spadł. Zmianie uległ także charakter tych inwestycji. Chińskie przedsiębiorstwa, dostosowując się do napięć geopolitycznych i barier regulacyjnych, coraz częściej decydowały się na inwestycje typu greenfield w branżach strategicznych – w szczególności w elektromobilności. W latach 2018–2024 34 procent chińskich inwestycji obsługiwanych przez PAIH koncentrowało się właśnie w tej branży. To odzwierciedla szersze trendy w całej EŚW, do której chińscy producenci baterii i EV przenoszą swoją produkcję, aby być bliżej rynków lokalnych⁴⁵. Cła UE na import chińskich EV tylko przyspieszyły te zmiany, dodatkowo zachęcając chińskie firmy do przeniesienia produkcji do Europy.

Dla Polski taka sytuacja oznacza zarówno szanse, jak i wyzwania. Z jednej strony Warszawa mogłaby skorzystać z chińskich inwestycji, które przyczyniłyby się do rozwoju raczkującego przemysłu EV i stworzenia centrum produkcyjnego w europejskim łańcuchu dostaw⁴⁶. Taki napływ kapitału i technologii mógłby stymulować badania i rozwój (R&D), przekazywać technologiczne know-how i włączyć polski przemysł do przyszłościowych sektorów.

Z drugiej strony poleganie na chińskich przedsiębiorcach w budowaniu podstawowych elementów polskiego przemysłu EV niesie ze sobą znaczne ryzyko. Jeśli chińscy producenci wycofają się lub zmienią strategię, wysiłki Polski zmierzające do zbudowania konkurencyjnej branży EV mogą utknąć w martwym punkcie. Ponadto zaangażowanie chińskich firm we wrażliwe sektory, takie jak elektromobilność, budzi obawy dotyczące cyberbezpieczeństwa, szczególnie w odniesieniu do gromadzenia i przesyłania danych. Przed tymi dylematami staje nie tylko Polska, lecz również inne kraje grupy wyszehradzkiej – Czechy, Węgry i Słowacja. Ten region, od dawna zależny od produkcji samochodów spalinowych dla niemieckich producentów, jest pod presją adaptacji do branży EV⁴⁷. Chińscy przedsiębiorcy, światowi liderzy produkcji baterii i EV, wykorzystują ten moment, aby poprawić swoją pozycję w regionie.

Przyszłość chińskich BIZ w Polsce nie jest zatem jednoznaczna. Chińskie inwestycje mogą przyspieszyć zieloną transformację i przynieść korzyści ekonomiczne – nowe

DIAGRAM 2. KRÓTKA HISTORIA CHIŃSKICH BIZ W POLSCE

Źródło: Opracowanie własne Autorki.

„Czerwona lampka” czy zielone światło? Chińskie inwestycje w Polsce

miejsca pracy, infrastrukturę, dochody podatkowe – lecz bez ostrożnego zarządzania państwa Grupy Wyszehradzkiej, zamiast stać się centrami innowacji i działalności o wyższej wartości dodanej, mogą pozostać centrami montażowymi.

Dotychczas polskie władze reagowały na chińskie BIZ w sposób niespójny, często reagując na konkretne bodźce raczej niż proaktywnie kształtując przemyślaną strategię. Ich podejście wykazywało tendencję do zmian w zależności od kontekstu krajowego i międzynarodowego oraz do braku długoterminowego myślenia. Aby lepiej zrozumieć tę dynamikę, warto poświęcić uwagę studiom przypadków konkretnych inwestycji w Polsce, które ukazują ewolucję polskiego podejścia do chińskich BIZ w różnych branżach i regionach na przestrzeni lat.

Studia przypadków chińskich BIZ w Polsce

Niniejszy rozdział opisuje studia przypadków inwestycji Guangxi Liugong w Hucie Stalowa Wola, Hutchison Ports w Gdyni oraz Nucotech w Kobyłce. Te przykłady ukazują dynamikę chińskich BIZ w Polsce, ilustrując różnorodne skutki napływu chińskiego kapitału, w tym zarówno potencjalne korzyści gospodarcze, jak i związane z nimi wyzwania operacyjne, polityczne i bezpieczeństwa. Wspólnie podkreślają one potrzebę nadzoru na szczeblu krajowym w celu ochrony strategicznych interesów Polski.

GUANGXI LIUGONG W HUCIE STALOWA WOLA – NADZIEJA, ROZCZAROWANIE I „REPOLONIZACJA”

W 2012 roku chiński inwestor Guangxi Liugong Machinery nabył cywilną część Huty Stalowa Wola (HSW) produkującą maszyny budowlane za 230 milionów zł; była to pierwsza tak duża prywatyzacja polskiej firmy prowadzona z chińskim kapitałem⁴⁸. Tuż po przejęciu HSW Liugong zaplanował inwestycje przekraczające 300 milionów zł, co miało ożywić upadającą hutę⁴⁹. Dzięki temu HSW uległa znacznej przemianie i stała się największą chińską inwestycją typu brownfield w Polsce⁵⁰.

Transakcji towarzyszyła fala entuzjazmu ze strony zarówno polskich, jak i chińskich urzędników. Przy podpisaniu przedwstępnej umowy sprzedaży obecni byli m.in. podsekretarz stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa Zdzisław Gawlik, prezes Agencji Rozwoju Przemysłu Wojciech Dąbrowski i ambasador Chin Sun Yuxi⁵¹. Ta uroczystość było nie tylko zwykłym wydarzeniem dyplomatycznym, ale także pokazem dyplomacji kulturalnej – z tej okazji Polska sfinansowała pierwszą polską biografię Sun Yat-sena (autorstwa Bogdana Góralczyka; została opublikowana w 2013 roku) i podarowała stronie chińskiej portret Konfucjusza⁵². W późniejszym czasie władze lokalne podjęły kroki w celu umocnienia nowego partnerstwa przez lekcje języka chińskiego dla pracowników HSW czy wymiany kulturalne i inne partnerstwa z Guangxi Liugong, sygnalizując chęć pogłębienia więzi⁵³.

Kierownictwo Guangxi Liugong przedstawiło ambitną wizję przyszłości HSW, planując dziesięciokrotne zwiększenie zdolności produkcyjnej zakładu w ciągu pięciu lat poprzez wykorzystanie chińskich inwestycji i globalnych sieci dystrybucji⁵⁴. Zamierzano także rozszerzyć linie i urządzenia produkcyjne czy utrzymać stanowiska pracy. Co więcej, Stalowa Wola jako hub rozwojowy i produkcyjny miała stać się europejskim centrum Guangxi Liugong produkującym kluczowe maszyny lokalnie⁵⁵. W projekt zainwestowano ponad 100 milionów złotych w ciągu pierwszych pięciu lat, znacząco modernizując HSW, a łączne inwestycje miały przekroczyć 1,5 miliarda złotych⁵⁶.

Pomimo tego wczesnego entuzjazmu plany chińskiego inwestora szybko spowolniły. Już rok później w 2013 roku zaczęły pojawiać się pierwsze problemy finansowe; huta nie spełniła zamierzonych celów produkcyjnych i w kolejnych latach wdrożono pierwsze cięcia kosztów takie jak plan dobrowolnych odejść pracowników⁵⁷. Nie pomogły także zmiany w zarządzaniu i kolejne reformy. W 2016 roku powszechnie krytykowano redukcję zatrudnienia, produkty niskiej jakości i trudności operacyjne. W 2021 roku zmniejszała się produkcja i pogarszały warunki pracy; kolejne redukcje miejsc pracy doprowadziły do plotek o odejściu Guangxi Liugonga z Polski⁵⁸. Mimo to w 2020 roku prezydent Andrzej Duda odwiedził stoisko firmy na Polskiej Wystawie Gospodarczej, gdzie chwalił jej inwestycje, postęp technologiczny i wkład w rozwój kraju⁵⁹.

Do 2022 roku Guangxi Liugong wdrażał kolejne nieudane plany restrukturyzacyjne, co nasiliło pogłoski o jego wycofaniu się z polskiego rynku. W tym samym czasie, po wybuchu wojny na Ukrainie, rosły potrzeby niesprzedanej wcześniej wojkowej części Huty Stalowa Wola, która realizowała coraz więcej zamówień na sprzęt militarny. W 2022 roku polski rząd publicznie ogłosił plany odkupienia cywilnej części HSW od chińskiego przedsiębiorstwa w ramach „repolonizacji”⁶⁰, która miała zabezpieczać przemysł w sektorach wrażliwych⁶¹. Przejęcie firmy nastąpiło tuż przed wyborami parlamentarnymi w październiku 2023 roku, co wywołało oskarżenia rządu o realizację własnych interesów politycznych, dodatkowo pogłębione przez bardzo wysoką cenę kupna HSW⁶².

Odejście chińskiego inwestora pozostawiło negatywne wrażenie naznaczone chaosem organizacyjnym i marnotrawstwem. Były pracownik HSW zauważył, że wiele części i podzespołów maszyn zostało zniszczonych pomimo ich potencjalnej wartości dla nowego nabywcy⁶³. Choć główne maszyny produkcyjne zostały zwrócone HSW, Guangxi Liugong nie opuścił całkowicie polskiego rynku; chińskie przedsiębiorstwo w dalszym ciągu prowadzi centrum komercyjne i dystrybucyjne w Stalowej Woli jako zaplecze swojego europejskiego biznesu, chociaż jego rola znacznie się zmniejszyła w stosunku do ambitnej wizji sprzed dekady⁶⁴.

Pomimo kontrowersji ponowne przejęcie HSW miało strategiczne znaczenie dla Polski. Cywilna część HSW została zintegrowana z rozwijającym się polskim przemysłem obronnym, a jej pracownicy przyczynili się do produkcji niezbędnego sprzętu wojskowego takiego jak artyleria i pojazdy opancerzone⁶⁵. Transakcja pozwoliła również zachować miejsca pracy w regionie silnie zależnym od zatrudnienia w przemyśle.

HUTCHISON PORTS W GDYNI – DEUS EX MACHINA?

Hutchison Ports, globalny operator portowy z siedzibą w Hongkongu, wszedł na polski rynek w 2005 roku, nabywając większość udziałów w spółce Wolny Obszar Gospodarczy, spadkobierczyni Stoczni Gdynia⁶⁶. Nazwa przedsiębiorstwa została później zmieniona na Gdynia Container Terminal (GCT). Ta transakcja dała Hutchisonowi kontrolę nad kluczowym terminalem na obszarze Nabrzeża Bułgarskiego (potocznie nazywanego później Nabrzeżem Chińskim), wzmacniając jego pozycję w rozwijającym się polskim sektorze logistyki kontenerowej. Hutchison Ports zade-

klarowało, że po przejęciu spółki zainwestowało sto milionów euro w rozbudowę i modernizację GCT, integrując go z polską siecią transportu morskiego⁶⁷.

Zajmujący prawie 20 hektarów terminal został oddany GCT w użytkowanie wieczyste do 2089 roku, co umożliwiło Hutchisonowi długoterminowy dostęp do gruntów będących własnością państwa. Za użytkowanie GCT płaci tylko około 300 tysięcy złotych rocznie w oparciu o obliczenia dokonane przed 2005 rokiem; ta kwota jest ułamkiem opłat uiszczanych przez innych operatorów, które obecnie sięgają 30 milionów złotych⁶⁸. Pomimo tej znaczącej rozbieżności polskie władze zakwestionowały przed sądem warunki użytkowania wieczystego dopiero w 2015 roku; postępowanie w tej sprawie nadal trwa⁶⁹.

Nie jest to jedyny przykład niewystarczającego państwowego nadzoru nad GCT. Niektórzy twierdzą, że warunki transakcji nie zostały przedtem odpowiednio skrupulatnie zbadane, zwłaszcza że grunt w użytkowaniu wieczystym nie został zaklasyfikowany jako infrastruktura krytyczna, co pozwoliło GCT działać z mniejszym nadzorem niż inni operatorzy portów⁷⁰. Hutchison Ports zmieniło również formę prawną swojej spółki tuż przed wprowadzeniem nowych przepisów wprowadzających większą kontrolę nad zagranicznymi właścicielami portów, co wzbudziło obawy, że chińskie przedsiębiorstwo chciało uniknąć tej kontroli⁷¹. Z kolei w 2023 roku powstał projekt ustawy zakładający przekształcenie prawa użytkowania wieczystego we własność, która mogła nieumyślnie przyznać Hutchison pełną kontrolę nad terminalem w Gdyni. Ta luka została skorygowana po liście amerykańskiego ambasadora Marka Brzezińskiego⁷². Wymienione przypadki ukazują brak odpowiedniego nadzoru nad strategicznym aktywem.

Choć nie tak fundamentalny jak port w Gdańsku, strategiczne znaczenie portu w Gdyni znacznie wzrosło po inwazji Rosji na Ukrainę. Port znajduje się w pobliżu wojskowej infrastruktury, w tym polskiej bazy sił specjalnych i stoczni marynarki wojennej, w której powstają fregaty rakietowe⁷³. Również Departament Obrony USA tymczasowo wykorzystuje pobliski dok do rozładunku sprzętu wojskowego NATO i USA przeznaczonego do Europy Wschodniej. Fakt, że działalność Hutchison jest kontrolowana przez spółkę z siedzibą w Hongkongu ściśle powiązanego z Chinami, wzbudził niepewności dotyczące bezpieczeństwa łańcuchów dostaw i logistyki wojskowej w Polsce.

Obawy te nasiliły się w 2024 roku, kiedy Hutchison z nieznanых przyczyn zablokował dokowanie amerykańskiego okrętu wojennego MV Cape Ducato, który miał rozładować sprzęt na nabrzeżu kontrolowanym przez przedsiębiorstwo⁷⁴. Pomimo reakcji władz portu zatrzymało to dostawę sprzętu wojskowego, co wywołało publiczny apel o ściślejszy nadzór państwowy. Incydent skłonił polski rząd do rewizji podejścia do obecności chińskiego inwestora. Niedługo potem użytkowany przez Hutchison terminal został uznany za infrastrukturę krytyczną, dzięki czemu obecnie podlega bardziej rygorystycznym standardom bezpieczeństwa.

Polskie władze, związane umową z Hutchison na kolejnych 70 lat, nie miały pewności co do dalszych kroków. Incydent doprowadził do dalszej eskalacji napięć geopolitycznych, które wcześniej skłoniła Hutchison do wycofania się z przetargu na dzierżawę sąsiedniego Bałtyckiego Terminala Kontenerowego w 2021 roku. Jednocześnie władze odwołują plany rozbudowy gdyńskiego portu, w tym budowę

portu zewnętrznego, gdzie rozważano dwa przedsiębiorstwa powiązane z chińskim kapitałem⁷⁵.

Ten impas może wkrótce zostać przełamany. W 2025 roku amerykańskie przedsiębiorstwo inwestycyjne BlackRock podjęło decyzję o przejęciu udziałów w Hutchison Ports w ramach szerszej umowy dotyczącej aktywów na całym świecie, której głównym celem były terminale w Kanale Panamskim. Jeśli zostałaby przeprowadzona, transakcja mogłaby doprowadzić do przejęcia GCT przez Amerykanów⁷⁶. Sytuacja pozostaje jednak niepewna, ponieważ ostatnie wydarzenia sugerują, że Pekin może naciskać na Hutchison, aby ponownie rozważył tę decyzję. Oskarżycielski komentarz z propekińskiego medium, udostępniony przez chińskie Biuro ds. Hongkongu i Makau, przedstawił sprzedaż jako „zradę wszystkich Chińczyków”, podsycając spekulacje na temat tego, czy chiński rząd zamierza uniemożliwić transakcję⁷⁷. Podczas gdy determinacja Waszyngtonu pozostaje kluczowym czynnikiem, wynik jest daleki od ostatecznego. Jeśli jednak transakcja się powiedzie, będzie to geopolityczne *deus ex machina* dla polskich władz, rozwiązując problem, z którym od dawna się zmagają.

NUCTECH – PRZEŚWIETLENIE GŁĘBSZEGO PROBLEMU

Nuctech rozpoczął swoją działalność w Polsce w 2004 roku i początkowo montował urządzenia rentgenowskie w pobliżu Warszawy. Do 2009 roku przedsiębiorstwo produkowało już pełną gamę skanerów rentgenowskich, w tym mobilne, bramkowe, kolejowe i bagażowe⁷⁸. Z czasem Nuctech rozszerzył swoją obecność w Polsce, deklarując kwotę wszystkich inwestycji na ponad 150 milionów złotych⁷⁹. W 2018 roku spółka uruchomiła duży zakład produkcyjny w Kobyłce, inwestując w niego 40 milionów zł i podwajając jego moce produkcyjne⁸⁰. Fabryka w Kobyłce jest jedynym zakładem produkcyjnym Nuctech w Europie – i czwartym na świecie, po Chinach, ZEA i Brazylii – produkującym skanery rentgenowskie zarówno do bagaży, jak i kontenerów cargo. Ponad 60 procent produkcji jest eksportowanych do państw europejskich⁸¹.

Obecnie urządzenia Nuctech są powszechnie używane w Polsce, m.in. na kluczowych przejściach granicznych takich jak Terespol, Grzechotki, Kuźnica Białostocka, Dorohusk, Braniewo-Mamonowo czy Korczowa⁸². Skanery chińskiego przedsiębiorstwa są również rozmieszczone na lotniskach, w portach, a nawet w newralgicznych miejscach jak Sejm⁸³. Nie istnieje publicznie dostępna informacja o liczbie urządzeń w użyciu i miejscu ich zainstalowania.

Status chińskiego przedsiębiorstwa państwowego Nuctech oraz jego powiązania z przemysłem wojskowym budzą poważne obawy. Większość udziałów Nuctech należy do Tsinghua Tongfang; w tym podmiocie z kolei większość udziałów posiada China National Nuclear Corporation, której udowodniono powiązania z chińskim wojskiem. Ta zależność skłoniła USA, Kanadę i Litwę do zakazania sprzętu Nuctech w przetargach zamówień publicznych, powołując się na zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego. Parlament Europejski powtórzył te wątpliwości w 2023 roku, wzywając do wykluczenia sprzętu z krajów „wysokiego ryzyka”.

Nawet gdy kwestia powiązań Nuctech z chińskim aparatem państwowym stała się głośna w UE, Polska wydawała się w dużej mierze niewzruszona. Już w 2020 roku odkryto, że skanery bagażu Nuctech na Lotnisku Chopina w Warszawie przesyłały

metadane do nieznanej lokalizacji⁸⁴. Pomimo zgłoszeń do odpowiednich organów i ostrzeżeń niezależnych audytorów nie podjęto żadnych działań; dopiero w 2024 roku Polskie Porty Lotnicze zdecydowały się wymienić skanery na Lotnisku Chopina.

Świadomość tego problemu wśród decydentów była jednak ograniczona. Jeszcze w 2022 roku polscy parlamentarzyści podobno nie byli świadomi skali problemu bezpieczeństwa Nuctech i debaty na jego temat⁸⁵. Pomimo rosnącej międzynarodowej świadomości sprzęt Nuctech jest nadal instalowany w newralgicznych miejscach w Polsce, w tym na lotnisku w Lublinie, gdzie nowe skanery zostały zainstalowane w grudniu 2024 roku⁸⁶.

Polska może wkrótce stanąć w obliczu zwiększonej presji, aby działać. W kwietniu 2024 roku Komisja Europejska przeprowadziła niezapowiedziane kontrole w biurach Nuctech w Polsce i Holandii. Przedsiębiorstwo oskarżane jest o otrzymywanie nielegalnych subsydiów ze strony chińskiego rządu, co miało pozwolić mu wyprzedzić konkurencję i zakłócić europejski rynek sprzętu bezpieczeństwa.

Sprzęt Nuctech jest obecny w 26 z 27 państw członkowskich, co podkreśla, że nie jest to jedynie polski problem, ale szersza kwestia bezpieczeństwa UE. Chińskie skanery są obecne w największych europejskich portach i lotniskach, a także wzdłuż granic NATO z Rosją⁸⁷. Wraz ze wzrostem kontroli ze strony Brukseli, Polska, podobnie jak inne kraje UE, może wkrótce stanąć w obliczu narastającej presji, aby podejść do działalności przedsiębiorstwa bardziej asertywnie.

Wnioski i rekomendacje

Chińskie BIZ w Polsce stwarzają zarówno szanse, jak i wyzwania. Podczas gdy chiński kapitał mógłby przyczynić się do rozwoju polskiego przemysłu i postępu technicznego, budzi on również obawy dotyczące zależności technologicznej, bezpieczeństwa narodowego i suwerenności gospodarczej. Opisane studia przypadków inwestycji Guangxi Liugong w Hucie Stalowa Wola, Hutchison Ports w Gdyni i Nuc-tech w Kobyłce, podkreślają ryzyka operacyjne, polityczne i bezpieczeństwa, jakie stwarza chiński kapitał. Pomimo skromnej skali chińskich BIZ w Polsce w porównaniu z innymi krajami europejskimi, przykłady te pokazują, że nawet ograniczone zaangażowanie wymaga ostrożnego zarządzania.

Obecnie uzależnienie gospodarcze Polski od chińskich inwestycji pozostaje niskie. Daje to Warszawie pewną elastyczność – gdyby napięcia geopolityczne eskalowały lub polskie priorytety polityczne uległy zmianie, redukcja lub nawet całkowita eliminacja chińskich inwestycji prawdopodobnie nie spowodowałoby znaczących zakłóceń (z wyjątkiem sieci telekomunikacyjnych obsługiwanych przez chińskich operatorów, zwłaszcza Huawei). Gdyby doszło do takiej sytuacji, bardziej niepokojącym czynnikiem byłaby wysoka nierównowaga handlowa; eksport Chin do Polski w 2022 roku był ponad 13 razy większy niż eksport Polski do Chin⁸⁸. Nie można jednak bagatelizować możliwości przyciągnięcia dodatkowych inwestycji, szczególnie w obszarach, które mogłyby zwiększyć konkurencyjność i potencjał technologiczny Polski. Niemniej jednak każde takie zaangażowanie musiałoby zostać starannie rozważone w kontekście relacji z USA i UE. W obecnym klimacie geopolitycznym, w którym powiązania gospodarcze z Chinami coraz częściej przecinają się z kwestiami bezpieczeństwa narodowego i strategicznej konkurencji, pole manewru Warszawy jest wąskie – i prawdopodobnie zawęzi się jeszcze bardziej.

Równie ważna jest odpowiedź na pytanie, dokąd zmierza sama Europa i jak Polska mogłaby się przyczynić do obrania nowego kierunku. W miarę jak UE coraz bardziej jest skupiona na ograniczaniu ryzyka i zwiększaniu strategicznej autonomii, pojawia się pytanie, czy Chiny nadal będą postrzegane jako gospodarczy konkurent i systemowy rywal, czy też mogą zostać zaakceptowane jako selektywny partner w obszarach, które wspierają europejską konkurencyjność. Jedną możliwością jest utrzymanie przez UE obecnego ostrożnego stanowiska, którego Polska będzie musiała przestrzegać nawet kosztem gospodarczych okazji. Złamanie szeregów może prowadzić do tarć politycznych w czasie, gdy jedność jest kluczowa dla europejskiej agendy bezpieczeństwa gospodarczego. Drugą możliwością jest kalibracja przez Europę swojego podejścia – skupiając się na konkurencyjności i partnerstwie z wybranymi chińskimi firmami. W takim przypadku Warszawa miałaby więcej przestrzeni na pragmatyczną współpracę, jeśli podjęłaby taką decyzję. W obu scenariuszach podejście Polski powinno odzwierciedlać zaangażowanie na rzecz spójności UE i unikać przyczyniania się do fragmentacji jej polityki bezpieczeństwa gospodarczego.

Prezydencja Polski w Radzie UE nie jest wystarczająco długa, aby rozwiązać wszystkie kwestie związane z bezpieczeństwem gospodarczym, w tym trwającą dyskusję na temat tego, czy środki jego ochrony powinny pozostać w gestii poszczególnych państw członkowskich, czy też zostać scentralizowane w celu zapewnienia spójnej i skutecznej reakcji całej UE. Warszawa ma jednak okazję zainicjować ważne debaty, które mogłyby określić podejście Europy do chińskich inwestycji w nadchodzących latach. Przejęcie inicjatywy w tych dyskusjach mogłoby pomóc Polsce osiągnąć pozycję europejskiego lidera, do którego aspiruje obecny rząd. Niemniej jednak wymagałoby to również, aby Polska sama dawała dobry przykład i utworzyła konsekwentną, długoterminową strategię krajową w zakresie zarządzania inwestycjami zagranicznymi i zmniejszania zależności od podmiotów spoza UE takich jak Chiny. Taka strategia musi wytrzymać krajowe zmiany polityczne, co może okazać się trudne ze względu na rosnącą popularność Konfederacji opowiadającej się za zaangażowaniem gospodarczym ze wszystkimi państwami, w tym Rosją i Chinami⁸⁹.

Ponadto nadal brakuje wyraźnych ram instytucjonalnych, które organizowałyby udział Polski w inicjatywach na szczeblu unijnym takich jak Europejska Strategia Bezpieczeństwa Gospodarczego, a także nadzorowałyby krytyczne sektory w kraju. Podczas gdy organy państwowe monitorują pewne aspekty inwestycji zagranicznych, nie istnieje żadna centralna instytucja, która mogłaby je systematycznie śledzić i oceniać. W przyszłości Polska powinna wspierać ściślejszą koordynację między organami rządowymi a sektorem prywatnym i upewnić się, że współpraca z chińskimi inwestorami odbywa się na warunkach odpowiadających strategicznym interesom Polski⁹⁰. Współpraca w mniej wrażliwych obszarach – takich jak wspólne badania z chińskimi uczelniami – może być nadal opłacalna, zwłaszcza że Polska posiada już istniejące ramy takiej kooperacji⁹¹. Należy jednak pamiętać, że w UE takie projekty są coraz częściej analizowane pod kątem możliwych zagrożeń. Ta zmiana jest odzwierciedlona w rosnącej liczbie strategii bezpieczeństwa badań wdrażanych zarówno na poziomie UE, jak i państw członkowskich. Wiele inicjatyw musiałoby zostać zaprojektowanych tak, aby wykluczyć z nich technologie wrażliwe lub podwójnego zastosowania. Mimo to w obszarach, w których granica między przeznaczeniem cywilnym i wojskowym jest coraz bardziej nieuchwytna, np. w przypadku sztucznej inteligencji, wspólne przedsięwzięcia mogłyby nieumyślnie wzmocnić globalną pozycję technologiczną Chin kosztem interesów Polski i jej sojuszników.

Nawet jeśli Polska zdecyduje się przyciągnąć więcej chińskich BIZ, musi stawić czoło konkurencji z EŚW. Podczas gdy stosunki polityczne Warszawy z Pekinem pozostają chłodne, inne kraje – takie jak Węgry i Słowacja – pozycjonują się jako bardziej atrakcyjne, politycznie stabilne miejsca dla chińskiego kapitału. To rodzi pytanie – jakie wyjątkowe korzyści może zaoferować Warszawa chińskim inwestorom, jeśli zdecyduje się na bardziej pragmatyczną strategię? A jeśli będzie wymagało to bardziej pozytywnego podejścia do Chin, czy taka strategia jest zgodna z szerszymi priorytetami bezpieczeństwa Polski? Jednocześnie Warszawa powinna zadbać, aby zagraniczne inwestycje przyniosły namacalne korzyści krajowe. Takie działania obejmowałyby egzekwowanie: przepisów dotyczących subsydiów zagranicznych, lokalnej produkcji kluczowych elementów krytycznych łańcuchów dostaw, stymulacji lokalnych badań i rozwoju oraz tworzenia miejsc pracy. W kluczowych sektorach

dodatkowym mechanizmem ochrony strategicznych interesów mogłaby być obojętna forma joint venture z polskimi podmiotami.

Bez podjęcia zdecydowanych działań Polska ryzykuje, że znajdzie się w pułapce pomiędzy presją europejską i globalną. Brak spójnej strategii nie tylko podważa zdolność rządu do ochrony bezpieczeństwa gospodarczego, ale także ogranicza wpływ Warszawy na kształtowanie odpowiedzi Europy na chińskie inwestycje. W miarę jak konkurencja o chiński kapitał się zaostrza, a UE coraz wyraźniej dba o bezpieczeństwo gospodarcze, Polska będzie musiała odnaleźć równowagę pomiędzy wykorzystywaniem szans gospodarczych a ochroną długoterminowych interesów strategicznych. Przyjęcie roli lidera w tych debatach wymaga czegoś więcej niż ambicji politycznej – wymaga zamknięcia luk instytucjonalnych, opracowania jasnych ram politycznych i zapewnienia, że zagraniczne inwestycje są zgodne zarówno z priorytetami krajowymi, jak i europejskimi. Wybory, których Warszawa dokonuje dzisiaj, będą miały długoterminowe konsekwencje dla jej roli w UE i pozycji w coraz bardziej konkurencyjnym środowisku geopolitycznym.

O Autorce

Joanna Nawrotkiewicz jest badaczką Ośrodka Spraw Azjatyckich Uniwersytetu Łódzkiego i ekspertem ds. ingerencji zagranicznej w Obserwatorium Demokracji Cyfrowej. Jako kierownik projektu badawczego finansowanego przez „Diamantowy Grant” bada chiński nacjonalizm i edukację patriotyczną. Joanna ukończyła sinologię i prawo w ramach interdyscyplinarnego Kolegium MISH Uniwersytetu Warszawskiego, a obecnie jest doktorantką nauk politycznych na Uniwersytecie Łódzkim. Jej osiągnięcia naukowe zostały wyróżnione Nagrodą Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki za znaczące osiągnięcia, stypendium DAAD i stypendium Rowny-Paderewski. Joanna współpracowała m.in. z the National Bureau of Asian Research, Central European Institute for Asian Studies oraz Fundacją im. Kazimierza Pułaskiego.

✉ nawrotkiewiczj@gmail.com

✂ [@nawrotkiewiczj](https://twitter.com/nawrotkiewiczj)

🦋 [@nawrotkiewiczj](https://www.instagram.com/nawrotkiewiczj)

O MapInfluenCE

Publikacja została opublikowana w ramach projektu MapInfluenCE (wcześniej znanego jako ChinfluenCE), który analizuje wpływy Chin i Rosji w Europie Środkowej, w szczególności w Czechach, Polsce, Węgrzech i Słowacji. Ten cieszący się międzynarodowym uznaniem projekt wykorzystuje różne narzędzia: analizę mediów w celu odkrycia, kto i dlaczego kształtuje dyskurs Chin w krajach Grupy Wyszehradzkiej, ustalanie osób wyznaczających agendę w celu ujawnienia powiązań między prochińskimi biznesmenami a lokalnymi elitami politycznymi, analizę zmian w stanowiskach partii politycznych w sprawie Chin w ciągu ostatnich 30 lat itp. Poprzez różnorodne formy (artykuły w mediach, wywiady, raporty badawcze, wydarzenia otwarte i zamknięte oraz briefingi interesariuszy) MapInfluenCE poszerza i kształtuje debaty ekspertów, a także debaty publiczne na temat wpływu i działań Chin w regionie Europy Środkowej. Badania MapInfluenCE były szeroko cytowane w prasie europejskiej, amerykańskiej i australijskiej, wymienione np. w Rocznym Raporcie Komisji ds. Przeglądu Gospodarczego i Bezpieczeństwa USA-Chiny z 2018 roku lub w raporcie Reporterów bez Granic na temat słabych punktów mediów, a także przedstawione w Parlamencie Europejskim i delegacji kongresmenów i senatorów USA. Oryginalne podejście MapInfluenCE nadało ton i zainspirowało dziennikarzy, think tanków i organizacje pozarządowe zarówno w regionie, jak i poza nim, którzy później przeprowadzili podobne analizy wizerunku Chin w mediach i ustalania agendy, korzystając z metodologii i technik MapInfluenCE. Międzynarodowy zespół projektu opublikował ponad 20 policy papers i dokumentów informacyjnych w pięciu różnych językach (angielskim, czeskim, polskim, węgierskim i słowackim), a także był cytowany w licznych mediach lokalnych i międzynarodowych, w tym Financial Times, Wall Street Journal, China Digital Times, Sydney Morning Herald, Politico Brussels Influence, Frankfurter Allgemeine Zeitung, The Diplomat, Neue Zürcher Zeitung, Le Temps, Radio Free Europe itp. MapInfluenCE został stworzony przez Association for International Affairs (AMO), praski think tank i organizację pozarządową zajmującą się polityką zagraniczną.

OBSERWUJ NAS!

- mapinfluence.eu
- [x.com/MapInfluenceEU](https://twitter.com/MapInfluenceEU)
- [x.com/amo_cina](https://twitter.com/amo_cina)
- [instagram/amo.cina](https://www.instagram.com/amo.cina)
- [@MapInfluenceEU a #MapInfluenCE](#)

O AMO

Association for International Affairs (AMO) jest pozarządową organizacją non-profit założoną w 1997 roku. Nie jest związana z żadną partią polityczną ani ideologią. Misją AMO jest przyczynianie się do głębszego zrozumienia spraw międzynarodowych poprzez szeroki zakres działań edukacyjnych i badawczych. Oferujemy przestrzeń do wyrażania i realizacji idei, myśli i projektów na rzecz rozwoju edukacji, zrozumienia i tolerancji wśród ludzi. AMO jest wyjątkową, transparentną platformą, która pośredniczy w dialogu między ogółem społeczeństwa, środowiskiem akademickim, społeczeństwem obywatelskim, polityką i biznesem. Od jej założenia promuje zainteresowania czeskich obywateli sprawami międzynarodowymi i dostarcza informacji niezbędnych do kształtowania niezależnej opinii na temat bieżących wydarzeń zarówno w kraju, jak i za granicą. Dzięki swojej działalności wspiera aktywne podejście do polityki zagranicznej, zapewnia niezależną analizę bieżących kwestii politycznych i zachęca do debaty eksperckiej i publicznej na pokrewne tematy. Jednym z naszych celów jest systematyczna obserwacja, analiza i komentarz na temat spraw międzynarodowych ze szczególnym uwzględnieniem czeskiej polityki zagranicznej.

GŁÓWNE CELE AMO:

- przygotowywanie briefingów, badań i dokumentów strategicznych;
- organizacja międzynarodowych konferencji, seminariów eksperckich, spotkań oraz debat publicznych;
- organizacja projektów edukacyjnych;
- komentowanie bieżących wydarzeń dla prasy lokalnej i międzynarodowej;
- tworzenie warunków niezbędnych do rozwoju nowego pokolenia ekspertów;
- popularyzacja wiedzy o stosunkach międzynarodowych w szeroko rozumianej przestrzeni publicznej;
- współpraca z lokalnymi i międzynarodowymi instytucjami o podobnych celach.

OBSERWUJ NAS!

- amo.cz
- facebook.com/AMO.cz
- x.com/AMO_cz
- youtube.com/AMOCz
- linkedin.com/company/AMOCz
- instagram.com/AMO.cz

Przypisy

- 1 Olivier Sueur, "Ensuring the European Union's Economic Security: A Revolution in the European Model," *Network for Strategic Analysis (NSA)*, 27 lutego 2024 r., <https://ras-nsa.ca/ensuring-the-european-unions-economic-security-a-revolution-in-the-european-model/>.
- 2 Stewart Patrick, "The Death of the World America Made," *Carnegie Endowment for International Peace*, 12 lutego 2025 r., <https://carnegieendowment.org/emissary/2025/02/trump-executive-order-treaties-organizations?lang=en>.
- 3 „Jak Poprawić Bezpieczeństwo Gospodarcze Polskie? Krzysztof Szubert”, *Res Publica Nowa*, 2 marca 2025 r., <https://publica.pl/teksty/jak-poprawic-bezpieczenstwo-gospodarcze-polski-krzysztof-szubert-72375.html>.
- 4 Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady w sprawie „Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Gospodarczego”, EUR-Lex, 20 czerwca 2023 r., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52023JC0020>.
- 5 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020, EUR-lex, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32024R1252>.
- 6 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie ustanowienia ram dotyczących środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2021/694 (akt w sprawie czipów), EUR-lex, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32023R1781>.
- 7 Lúcio Vinhas de Souza, "Developing an Economic Security Strategy: EU and U.S. Approaches," *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*, 21 sierpnia 2024 r., <https://www.csis.org/blogs/geoeconomics-360/developing-economic-security-strategy-eu-and-us-approaches>.
- 8 Dominika Pietkun, "Dwa lata obowiązywania wspólnych ram monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii Europejskiej – ocena funkcjonowania i prognozy," *Europejski Przegląd Sądowy*, nr. 6 (2023), s. 20-29.
- 9 European Commission, "Fourth Annual Report on the Screening of Foreign Direct Investments into the Union," COM (2024) 464, 17 października 2024 r., [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2024\)464&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)464&lang=en).
- 10 Maciej Gac, "Kontrola inwestycji zagranicznych FDI – zgłaszanie transakcji w ujęciu praktycznym," *System Informacji Prawnej LEX* (2024), <https://sip.lex.pl/#/publication/470280832/gac-maciej-kontrola-inwestycji-zagranicznych-fdi-zglaszanie-transakcji-w-ujeciu-praktyczny?keyword=fdi&cm=SREST>.
- 11 Tamże.
- 12 „Revision of the EU FDI Screening Regulation: Is EU-wide Investment Screening on the Way?,” *Noerr*, 29 stycznia 2025 r., <https://www.noerr.com/en/insights/competition-outlook-2025-revision-of-the-eu-fdi-screening-regulation-is-eu-wide-investment-screening-on-the-way>.
- 13 Pau Durá I Frank Vandermeeren, "EU-China FDI: Recent Trends and Implications on EU Exposure," Komisja Europejska, 13 grudnia 2024 r., https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/eu-china-fdi-recent-trends-and-implications-eu-exposure_en.

- 14 Tamże.
- 15 Agatha Kraz, Max J. Zenglein, Alexander Brown, Gregor Sebastian i Armand Meyer, *Dwindling Investments Become More Concentrated – Chinese FDI in Europe: 2023 Update* (MERICS, 2024), <https://merics.org/en/report/dwindling-investments-become-more-concentrated-chinese-fdi-europe-2023-update>.
- 16 Marcin Przychodniak, "Poland on a Search of Its Approach to Derisking," *China Observers in Central and Eastern Europe (CHOICE)*, 19 marca 2024 r., <https://chinaobservers.eu/poland-on-a-search-of-its-approach-to-derisking/>.
- 17 Joanna Nawrotkiewicz, *Podążając za światowymi trendami – ewolucja poglądów polskich partii politycznych na temat Chin* (Association for International Affairs (AMO), 2023), <https://mapinfluence.eu/pl/podazajac-za-swiatowymi-trendami-ewolucja-pogladow-polskich-partii-politycznych-na-temat-chin/>.
- 18 Aaron Korewa, "What to Expect From Poland's EU Presidency and Its Focus on 'Security, Europe!'," *Atlantic Council*, 6 stycznia 2025 r., <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/what-to-expect-from-polands-eu-presidency-and-its-focus-on-security-europe/>.
- 19 Joanna Nawrotkiewicz, *Podążając za światowymi trendami – ewolucja poglądów polskich partii politycznych na temat Chin* (Association for International Affairs (AMO), 2023), <https://mapinfluence.eu/pl/podazajac-za-swiatowymi-trendami-ewolucja-pogladow-polskich-partii-politycznych-na-temat-chin/>.
- 20 Ágnes Szunomár and Agnieszka McCaleb, "Chinese and Other East Asian Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe: Motives, Location Choices and Employment Approaches," *CESifo Forum* 19, nr 4 (2018), s. 9–14.
- 21 "Zhonghua Renmin Gongheguo he Bolan Gongheguo Lianhe Shengming" [Wspólne oświadczenie Chińskiej Republiki Ludowej i Rzeczypospolitej Polskiej], 8 czerwca 2004 r., https://www.gov.cn/gongbao/content/2004/content_62850.htm
- 22 Grzegorz Heiduk i Agnieszka McCaleb, "CSR Strategies in Greater China: Global, East Asian, American, European Style?" *International Journal of Management and Economics* 37 (2014): 169–189; Agnieszka McCaleb i Ágnes Szunomár, "Chinese Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe," w: *Chinese Investment in Europe: Corporate Strategies and Labour Relations*, red. Jan Drahokoupil (European Trade Union Institute, 2017), s. 121–140.
- 23 Agnieszka McCaleb i Ágnes Szunomár, "Chinese Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe," in *Chinese Investment in Europe: Corporate Strategies and Labour Relations*, ed. Jan Drahokoupil (European Trade Union Institute, 2017): 125.
- 24 Rafał Tuszyński, "Stosunki polsko-chińskie," *Infos* 15(175), Biuro Analiz Sejmowych, 28 sierpnia 2014, [https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/9C4E3AEA5C4D0EE3C1257D400047D2D3/\\$file/Infos_175.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/9C4E3AEA5C4D0EE3C1257D400047D2D3/$file/Infos_175.pdf).
- 25 Alicja Bachulska, Ivana Karásková, *Chińska obecność w Polsce: przerwany romans między Pekinem a Warszawą* (Association for International Affairs (AMO), 2021), <https://mapinfluence.eu/pl/chinska-obecnosc-w-polsce-przerwany-romans-miedzy-pekinem-a-warszawa/>; „Spotkanie polskiej delegacji parlamentarnej pod przewodnictwem Ewy Kopacz z przedstawicielami chińskich władz”, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 5 czerwca 2013 r., <https://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/komunikat.xsp?documentId=1B9DC1C940E84D25C1257B8100587068>.
- 26 „Kopacz o zasięgu w Chinach: będziemy rozmawiać o prawach człowieka”, *Polskie Radio 24*, 28 maja 2013 r., <https://polskieradio24.pl/artukul/854676,kopacz-o-wizycie-w-chinach-bedziemy-rozmawiac-o-prawach-czlowieka>.

- 27 Justyna Szczudlik, „Polska w polityce zagranicznej Chin – nie tylko gospodarka”, *Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (PISM)*, 16 czerwca 2016 r., https://www.pism.pl/publikacje/Polska_w_polityce_zagranicznej_Chin___nie_tylko_gospodarka.
- 28 Agnieszka McCaleb, „FDI Outflow from China to Poland – Two Decades of Chinese FDI in Poland,” w: *Asian Foreign Direct Investment in Europe*, ed. P.K. Biswas and R. Dygas (London: Routledge, 2021), 57.
- 29 „Mateusz Morawiecki: Polska chce uczestniczyć w realizacji projektu Nowego Jedwabnego Szlaku” *Rzeczpospolita*, 18 czerwca 2016 r., <https://www.rp.pl/transport/art3590301-mateusz-morawiecki-polska-chce-uczestniczyc-w-realizacji-projektu-nowego-jedwabnego-szlaku>.
- 30 „Belt, Road, and Humbug. China's Investments in Poland”, *Vsquare.org*, 4 listopada 2023 r., <https://vsquare.org/belt-road-hub-and-humbug-what-are-chinas-investments-in-poland/>.
- 31 Tamże.
- 32 Alicja Bachulska, „Beyond Business as Usual: A China Strategy for Poland,” *European Council on Foreign Relations (ECFR)*, 4 grudnia 2023 r., <https://ecfr.eu/article/beyond-business-as-usual-a-china-strategy-for-poland/>; Agatha Kraz, Max J. Zenglein, Alexander Brown, Gregor Sebastian i Armand Meyer, *Dwindling Investments Become More Concentrated – Chinese FDI in Europe: 2023 Update* (MERICS, 2024), <https://merics.org/en/report/dwindling-investments-become-more-concentrated-chinese-fdi-europe-2023-update>.
- 33 Magdalena Galczyńska, „MON blokuje łódzką nitkę chińskiego ‚Jedwabnego Szlaku’? Radni apelują do ministra Macierewicza”, *Onet Łódź*, 11 stycznia 2017 r., <https://wiadomosci.onet.pl/lodz/mon-blokuje-lodzka-nitke-chinskiego-jedwabnego-szlaku-radni-apeluja-do-ministra/1n4gys6>.
- 34 Maciej Kalwasiński, „Chińczycy rezygnują z kupna Konsalnetu”, *Bankier*, 3 lipca 2017 r., <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Chinczycy-rezygnuja-z-kupna-Konsalnetu-7530495.html>.
- 35 Joanna Plucińska, Karol Witenberg i Jack Stubbs, „Poland Arrests Huawei Employee, Polish Man on Spying Allegations”, *Reuters*, 11 stycznia 2019 r., <https://www.reuters.com/article/us-poland-security-idUSKCN1P50RN/>.
- 36 Alicja Bachulska, „Poland: Hardening Stance,” w: *Huawei in Central and Eastern Europe: Trends and Forecast*, red. Ivana Karásková (Association for International Affairs (AMO), 2021), <https://mapinfluence.eu/en/huawei-in-central-and-eastern-europe-trends-and-forecast/>; „KE rekomenduje zakaz stosowania sprzętu Huawei. Jest stanowisko Polski”, *Business Insider Polska*, 19 marca 2025 r., <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/ministerstwo-cyfryzacji-brak-planow-zakazu-huawei-w-polskich-sieciach/wnhf1v8>.
- 37 „KE rekomenduje zakaz stosowania sprzętu Huawei. Jest stanowisko Polski”, *Business Insider Polska*, 19 marca 2025, <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/ministerstwo-cyfryzacji-brak-planow-zakazu-huawei-w-polskich-sieciach/wnhf1v8>.
- 38 Łukasz Pawłowski, „Amerykanie stawiają ultimatum – albo wojska w Polsce, albo Huawei?”, *Kultura Liberalna*, 28 września 2019 r., <https://kulturaliberalna.pl/2019/09/28/okonski-ministerstwo-cyfryzacji-polska-huawei-5g/>.
- 39 „U.S.-Poland Joint Declaration on 5G,” The White House, 5 września 2019 r., <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/u-s-poland-joint-declaration-5g/>.
- 40 Joanna Nawrotkiewicz, *Podążając za światowymi trendami – ewolucja poglądów polskich partii politycznych na temat Chin* (Association for International Affairs (AMO), 2023), <https://mapinfluence.eu/pl/podazajac-za-swiatowymi-trendami-ewolucja-pogladow-polskich-partii-politycznych-na-temat-chin/>.
- 41 „Projekt ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz innych ustaw”, Biuletyn Rządowego Centrum Legislacji, <https://legislacja.gov.pl/projekt/12384504>.

- 42 „KE rekomenduje zakaz stosowania sprzętu Huawei. Jest stanowisko Polski”, *Business Insider Polska*, 19 marca 2025 r., <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/ministerstwo-cyfryzacji-brak-planow-zakazu-huawei-w-polskich-sieciach/wnhflv8>.
- 43 Tamże.
- 44 Joanna Nawrotkiewicz, *Podążając za światowymi trendami – ewolucja poglądów polskich partii politycznych na temat Chin* (Association for International Affairs (AMO), 2023), <https://mapinfluence.eu/pl/podazajac-za-swiatowymi-trendami-ewolucja-pogladow-polskich-partii-politycznych-na-temat-chin/>.
- 45 Ágnes Szunomár, *From Zero to Hero? Chinese Investment in Electric Vehicle Supply Chains in the Visegrád Four* (Association for International Affairs (AMO), 2024), <https://chinaobservers.eu/from-zero-to-hero-chinese-investment-in-electric-vehicle-supply-chains-in-the-visegrad-four/>.
- 46 Marcin Przychodniak, “Poland on a Search of Its Approach to Derisking,” *China Observers in Central and Eastern Europe (CHOICE)*, 19 marca 2024 r., <https://chinaobservers.eu/poland-on-a-search-of-its-approach-to-derisking/>.
- 47 Ágnes Szunomár, *From Zero to Hero? Chinese Investment in Electric Vehicle Supply Chains in the Visegrád Four* (Association for International Affairs (AMO), 2024), <https://chinaobservers.eu/from-zero-to-hero-chinese-investment-in-electric-vehicle-supply-chains-in-the-visegrad-four/>.
- 48 „Pekin: polska delegacja o współpracy kapitałowo-inwestycyjnej”, Sejm RP, 4 czerwca 2013 r., <https://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/komunikat.xsp?documentId=6B8CE77ECA66C6DCC1257B8000210581>.
- 49 Ewa Radomska, „Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne w relacjach osobistych Polski i Chin”, w: *Prawne i gospodarcze aspekty współpracy z Chińską Republiką Ludową*, red. Emilie Szwajnoch i Maciej Zuziak (2020): 20.
- 50 Tamże.
- 51 „Chiński Liugong wykorzystał część Huty Stalowa Wola SA” *gospodarkaPodkarpacka.pl*, 10 stycznia 2012 r., <https://gospodarkapodkarpacka.pl/news/view/1633/chinski-liugong-kupil-czesc-huty-stalowa-wola-sa>.
- 52 „O chińskim misjonarzu rewolucji w bibliotece międzyuczelnianej w Stalowej Woli”, *Echo Dnia Podkarpackie*, 13 marca 2014 r., <https://echodnia.eu/podkarpackie/o-chinskim-misjonarzu-rewolucji-w-bibliotece-miedzyuczelnianej-w-stalowej-woli/ar/8032806>.
- 53 Zbigniew Lentowicz, „Chiński Liugong inwestuje i produkuje w HSW”, *Rzeczpospolita*, 1 lutego 2012 r., <https://www.rp.pl/biznes/art6280871-chinski-liugong-inwestuje-i-produkuje-w-hsw>.
- 54 Stanisław Chudy, „Koniec marzeń o chińskim cudzie nad Sanem”, *Sztafeta.pl*, 12 lutego 2022 r., <https://sztafeta.pl/2022/02/12/koniec-marzen-o-chinskim-cudzie-nad-sanem/>.
- 55 Stanisław Chudy, „Wyjście Smoka”, *Sztafeta.pl*, 22 października 2023 r. <https://sztafeta.pl/2023/10/22/wyjście-smoka/>.
- 56 Zbigniew Lentowicz, „Chiński Liugong inwestuje i produkuje w HSW”, *Rzeczpospolita*, 1 lutego 2012 r., <https://www.rp.pl/biznes/art6280871-chinski-liugong-inwestuje-i-produkuje-w-hsw>.
- 57 Stanisław Chudy, „Wyjście Smoka”, *Sztafeta.pl*, 22 października 2023 r. <https://sztafeta.pl/2023/10/22/wyjście-smoka/>.
- 58 Tamże.
- 59 “President of Republic of Poland, Mr. Andrzej Duda, Visits LiuGong Dressta Machinery Stand at the National Polish Exhibition of Economy”, *Liugong Europe*, <https://liugong-europe.fr/president-of-republic-of-poland-mr-andrzej-duda-visits-liugong-dressta-machinery-stand-at-the-national-polish-exhibition-of-economy-3/>.

- 60 Stanisław Chudy, „Wyjście Smoka”, *Sztafeta.pl*, 22 października 2023 r. <https://sztafeta.pl/2023/10/22/wyjście-smoka/>.
- 61 „Część cywilna Huty Stalowa Wola odkupiona od Liugong. Rząd mówi o doinwestowaniu huty kwotą 1,8 miliarda zł”, *Rzeszów Wyborcza*, 4 października 2023 r., <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/7,34962,30257738,czesc-cywilna-huty-stalowa-wola-odkupiona-od-liugong-kwota.html>.
- 62 Tamże; Andrzej Szlęzak, „Ze lepiej, z mamą gorzej. W związku z tym...”, Facebook, 10 lutego 2024 r., https://www.facebook.com/AndrzejKazimierzSzlęzak/posts/2329335357263545?ref=embed_post; Andrzej Szlęzak, „Wczoraj odpadem na tym, że władza PiS-u...”, Facebook, 11 lutego 2024 r., https://www.facebook.com/AndrzejKazimierzSzlęzak/posts/2329975147199566?ref=embed_post.
- 63 Stanisław Chudy, „Wyjście Smoka”, *Sztafeta.pl*, 22 października 2023 r. <https://sztafeta.pl/2023/10/22/wyjście-smoka/>.
- 64 „Kancelaria EY Law z sukcesem doradzała Liugong Dressta Machinery Sp. z o. o”, 12 października 2023 r., https://www.ey.com/pl_pl/services/law/news/ey-law-doradzala-liugong-dressta-machinery.
- 65 „Część cywilna Huty Stalowa Wola odkupiona od Liugong. Rząd mówi o doinwestowaniu huty kwotą 1,8 miliarda zł”, *Rzeszów Wyborcza*, 4 października 2023 r., <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/7,34962,30257738,czesc-cywilna-huty-stalowa-wola-odkupiona-od-liugong-kwota.html>.
- 66 Maciej Miłoś, „Chiński port w Gdyni na liście w wykazie obiektów infrastrukturalnych”, *Rzeczpospolita*, 19 września 2024 r., <https://www.rp.pl/transport/art41148801-chinskie-nabrzeze-w-gdyni-pod-specjalnym-nadzorem>.
- 67 „Hutchison Ports Gdynia – GCT – Gdynia Terminal Kontenerowy”, *Hutchison Ports Gdynia*, 2024, <https://www.gct.pl/>.
- 68 Łukasz Maziewski, „Na długo i za pieniądze pieniądze. Tak Chińczycy weszli do strategicznie ważnego polskiego portu”, *WNP*, 19 sierpnia 2024 r., <https://www.wnp.pl/logistyka/na-dlugo-i-za-niewielkie-pieniadze-tak-chinczycy-weszli-do-strategicznie-waznego-polskiego-portu,863152.html>.
- 69 Tamże.
- 70 Tamże.
- 71 Tamże.
- 72 Marcel Wandas, „Ambasador USA pisze w sprawie ustawy o wieczystej dzierżawie. Chodzi o chiński przyczółek w Gdyni?” *Oko.press*, 27 maja 2023 r., <https://oko.press/ambasador-brzezinski-wieczyste-uzytowanie-chiny>.
- 73 Maria Pankowska i Laurens Groeneveld, „Nowe fakty: tak Chiny inwestują w europejskich portach i podtapiają obronę NATO”, *Oko.press*, 18 października 2022 r., <https://oko.press/chiny-porty-nato>; Wojciech Jakóbik, „Chińczycy mogą zostać obejrzeni na NATO w porcie instalacyjnym offshore”, *Portal Biznes Alert*, 16 listopada 2021 r., <https://biznesalert.pl/jakobik-chinczycy-moga-dostac-widok-na-nato-w-porcie-instalacyjnym-offshore/>.
- 74 Jeremy Van Der Haegen i Wojciech Kość, „Chinese Presence in a Polish Port Triggers Security Fears”, *POLITICO*, 4 kwietnia 2024 r., <https://www.politico.eu/article/hong-kong-based-chinese-company-presence-polish-port-creates-security-worries-nato/>.
- 75 Maciej Miłoś, „Port zewnętrzny w Gdyni opóźniony. W tle także Chińczycy”, *Rzeczpospolita*, 27 września 2024 r., <https://www.rp.pl/transport/art41198191-port-zewnetrzny-w-gdyni-znow-opozniony-w-tle-takze-chinczycy>.
- 76 Maciej Miłoś, „Terminal GCT w Gdyni. Amerykański Blackrock kupi CK Hutchinson i przejmie część portu”, *Rzeczpospolita*, 5 marca 2025 r., https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art41881251-maciej-milosz-amerykanie-zastapia-chinczykow-wgdyni?utm_source=salesmanago.

- 77 Jeffie Lam, "A Betrayal: Top Beijing Office Runs Scathing Attack on Panama Deal by Hong Kong's Hutchison," *South China Morning Post (SCMP)*, 14 marca 2025 r., <https://www.scmp.com/news/hong-kong/article/3302292/which-side-are-you-beijings-top-hong-kong-office-shares-scathing-piece-hutchison-deal>.
- 78 „Zaawansowane oprogramowanie pod Warszawą, w ochronie granic i walki z przemytem. Są dostępne przez służby we wszystkich krajach UE”, *WP Tech*, 18 czerwca 2024 r., <https://tech.wp.pl/zaawansowane-skanery-produkowane-pod-warszawa-pomagaja-w-ochronie-granic-i-walce-z-przemytem-sa-wykorzystywane-przez-sluzby-we-wszystkich-krajach-ue,7039782590802752a>.
- 79 „Nuctech przedsięwzięcie w Polsce ponad 150 mln zł”, *dlapilota.pl*, 5 czerwca 2024 r., <https://dlapilota.pl/wiadomosci/polska/nuctech-zainwestowal-w-polsce-ponad-150-mln-zl>.
- 80 Zbigniew Lentowicz, „Rentgenowskie kreatory z Kobyłki przeświecą Europę”, *Rzeczpospolita*, 25 września 2018 r., <https://www.rp.pl/biznes/art9621251-rentgenowskie-skanery-z-kobylki-przeswietla-europe>.
- 81 „Nuctech przedsięwzięcie w Polsce ponad 150 mln zł”, *dlapilota.pl*, 5 czerwca 2024 r., <https://dlapilota.pl/wiadomosci/polska/nuctech-zainwestowal-w-polsce-ponad-150-mln-zl>.
- 82 Sylwia Czubkowska, *Chińczycy trzymają nas mocno: pierwsze śledztwo o tym, jak Chiny kolonizują Europę, w tym Polsce* (Kraków: Znak Literanova, 2022), 327.
- 83 Tamże.
- 84 „Chińskie kreatory na Lotnisku Chopina. Jest decyzją PPL”, *Money*, 17 grudnia 2024 r., <https://www.money.pl/gospodarka/chinskie-skanery-na-lotnisku-chopina-jest-decyzja-ppl-7104338942982880a.html>.
- 85 Sylwia Czubkowska, *Chińczycy trzymają nas mocno: pierwsze śledztwo o tym, jak Chiny kolonizują Europę, w tym Polsce* (Kraków: Znak Literanova, 2022), 320.
- 86 Krzysztof Kowalik, „Lotnisko w Świdniku kupiło chińskie produkty. Mimo ostrzeżeń ministerstwa i Parlamentu Europejskiego”, *Jawny Lublin*, 2 stycznia 2025 r., <https://jawnylublin.pl/lotnisko-w-swidniku-kupuje-chinskie-skanery-mimo-ostrzezen-ministerstwa-i-parlamentu-europejskiego/>.
- 87 Erika Kinetz, "Security Scanners Across Europe Tied to China Govt, Military", *AP News*, 20 stycznia 2022 r., <https://apnews.com/article/technology-business-europe-athens-amsterdam-af38f8758172ada7c5e1620722f47627>.
- 88 Joanna Nawrotkiewicz, „Tiptoeing Around China - Poland Plays It Safe”, *China Observers in Central and Eastern Europe (CHOICE)*, 2 maja 2024 r., <https://chinaobservers.eu/tiptoeing-around-china-poland-plays-it-safe/>.
- 89 Joanna Nawrotkiewicz, *Podążając za światowymi trendami – ewolucja poglądów polskich partii politycznych na temat Chin* (Association for International Affairs (AMO), 2023), <https://mapinfluence.eu/pl/podazajac-za-swiatowymi-trendami-ewolucja-pogladow-polskich-partii-politycznych-na-temat-chin/>.
- 90 „Jak zapewnić bezpieczeństwo gospodarcze Polski? Justyna Szczudlik”, *Res Publica Nowa*, 10 marca 2025 r., <https://publica.pl/teksty/jak-poprawic-bezpieczenstwo-gospodarcze-polski-justyna-szczudlik-72385.html>.
- 91 „SHENG: Konkurs na polsko-chińskie projekty badawcze,” Narodowe Centrum Nauki, n.d., <https://www.ncn.gov.pl/wspolpraca-zagraniczna/wspolpraca-wielostronna/konkurs-sheng>.

